

03 | Maj 2012
Årgang 148

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Diakoni – en udfordring

Diakoni – mere end snak

Mig eller Gud

Forkyndelsen om Jesu genkomst

INDHOLD

LEDER

- 02 HOMOVIELSER
– EVANGELIETS LIV ELLER DØD
Christian Haahr Andersen

TEMA

- 04 DIAKONI – MERE END SNAK
Carsten Skovgaard-Holm
- 08 BIBELSK BEGRUNDELSE
FOR DIAKONI
Christian Haahr Andersen
- 12 SE DIN NÆSTE I ØJNENE!
Flemming Stidsen
- 15 FORTÆLLINGEN
Anders Chr. Enevoldsen
- 16 DIAKONI GENNEM 2000 ÅR
Kurt Larsen

- 20 KUNSTEN AT VÆRE TIL HJÆLP
FOR DEN SÅRBARE
Mie Sundgaard

BEKENDELSES- SKRIFTER

- 23 DEN AUGSBURGSKE BEKENDELSE 1
Asger Chr. Højlund

HORISONT

- 26 TRO OG TVIVL
27 GENERATIONSKONFLIKT?

FOR TROEN

- 28 MIG ELLER GUD
Asbjørn Kvalbein

- 32 FORKYNDELSEN OM
JESU GENKOMST
Jens Ole Christensen

BØGER

- 36 DEN TREDJE REFORMATION

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året;

Januar, marts, maj, juli, september og november.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis

redaktionens synspunkter, men redaktionen er

ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og

synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM

står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 240 kr. Unge under 30 år: 140 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

dlim@dlim.dk

www.dlim.dk

Redaktion

Ole Solgaard (redaktør)

Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@dlim.dk

Lene Due Madsen, lærer, Gudhjem

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Christian Haahr Andersen, leder af Café Kilden, Herning

Per Westh Jensen, stud.teol, København

Lene Malmgaard, gymnasielærer, Aarhus

LEDER

HOMOVIELSER – EVANGELIETS LIV ELLER DØD

AF CHRISTIAN HAAHR ANDERSEN

.....

”Slap nu af!” kunne man læse i kirkebladet for Herning sogn marts-april-maj 2012, hvor sognepræst Jens Moesgård Nielsen (JMN) under overskriften *Kirkens fremtid* fremlægger sin holdning til homovielser. Ifølge ham skal menigheden i Herning kirke slappe af og blive i den rummelige folkekirke. Hans begrundelse er: homovielser handler ikke om evangeliets liv eller død.

Samfundets vigtigste byggeklods

Af artiklen fremgår det også, at JMN er imod at gøre ægteskabet kønsløst og også imod at indskrive det nye vielsesritual i folkekirkens ritualbog. Desuden vil han sige nej til at medvirke ved homovielser. Men

selvom JMN understreger ”den vidunderlige lille forskel, som ægteskabet mellem mand og kvinde bygger på”, er han åben for andre samlivsformer, herunder den homoseksuelle.

Hans holdning er, at kirken afgjort ikke skal fordømme et monogamt homoseksuelt parforhold. JMN opfordrer alle til at blive i folkekirken og tage diskussionerne og være menighed der, hvor man er. Denne opfordring er uden tvivl rettet til dem, som har aktuelle planer om at danne frimenigheder i Herning.

Der er grund til at glæde sig over, at JMN og flere ligesindede ikke vil vie homofile, og at de i et samfund, der går ind for det kønsneutrale ægteskab, understreger ”den gudskabte lille forskel” mellem mand og kvinde. I en tid, hvor vi, der vil fastholde

klassisk kristendom, er under pres, er det godt i denne sag at få støtte fra andre, der ikke ligger på den såkaldte højrefløj i kirken.

Modstanden imod homovielser hos JMN er dog ikke baseret på Paulus' formaninger om homoseksualitet, men det handler for ham om at holde fast i, at ægteskabet mellem mand og kvinde er samfundets vigtigste byggeklods. Det er vigtigt og nødvendigt at sige i dag, for den stærke åndsstrømning, der vil gøre ægteskabet kønsløst, har helt uoverskuelige konsekvenser.

Homoseksuel praksis er synd

Men skal vi bare slappe af, som JMN opfordrer til, fordi ”dette spørgsmål ikke handler om evangeliets liv eller død”? Nej, der er ikke grund til at slappe af, når folkekirken vil

Christian Haahr Andersen; Vi har et diakonalt ansvar for dem, der har en homofil orientering, og vi skal tilbyde dem fællesskab, følgeskab og venskab.

indføre et ritual, som klart strider imod Bibelen. Homoseksuel praksis er synd. Paulus siger dette klart og uden omsvøb i Første Korinterbrev 6,9-10: "... Far ikke vild! Hverken utugtige eller afgudsdyrkere eller ægteskabsbrydere eller mænd, der ligger i med mænd, eller tyve eller griske mennesker ... skal arve Guds rige".

Homoseksuel praksis er omtalt flere steder i både GT og NT, og afvisningen er entydig. Der er ingen bibelske antydninger af, at homoseksuel praksis skulle være accepteret. Homoseksuel praksis er ikke en synd i særklasse, men omtales sammen med andre synder, fx griskhed eller havesyge.

Bibelens radikale budskab til homoseksuel praksis og andre synder er, at den, der ikke vil tage et opgør med synden, skal ikke arve Guds rige. Evangeliets gode budskab er, at der er tilgivelse for al synd hos Gud. Efter modtagelse af tilgivelsen sagde Jesus til kvinden, der var grebet i ægteskabsbrud: "Gå, og synd fra nu af ikke mere" (Joh 8,11b).

Disse ord skal også forkyndes i dag og siges med kærlighed i sjælesorgssamtalen. Men ordene skal ikke stå alene. Diakoni, som er temaet for dette nummer, er aktuelt her, for vi har også et diakonalt ansvar for dem, der har en homofil orientering, og vi

skal tilbyde dem fællesskab, følgeskab og venskab.

Skal det homoseksuelle par omvende sig?

Når det homoseksuelle samliv omtales med en sådan alvor i Bibelen, kan det godt undre, at JMN mener, at kirken ikke skal fordømme et monogamt homoseksuelt parforhold. Det må betyde, at han ikke betragter monogamt homoseksuelt parforhold som synd, men som en kristeligt acceptabel måde at leve sammen på.

JMN (og langt de fleste præster og biskopper) er dermed i direkte modstrid med Bibelens klare formaninger. I praksis bliver spørgsmålet: Skal det homoseksuelle par omvende sig, eller skal de blot fortsætte deres samliv? Dette spørgsmål er der ikke et direkte svar på i artiklen, men hvis JMN svarer, at de som gode kristne kan fortsætte deres samliv, da bliver det for dem et spørgsmål om evangeliets liv eller død.

For hvordan skal de kunne tage imod evangeliets tilgivelse og oprejsning, hvis de aldrig hører Guds ords dom over deres liv? De vil i så fald ikke bekende deres parforhold som synd og få tilgivelse og nyt liv. Ej heller vil de følge Jesu ord: "Gå, og synd fra nu af ikke mere" (Joh 8,11b). Om end

homoseksualitet ikke hører til i centrum af Bibelens budskab, så berører det evangeliets liv eller død.

Vranglæren skal modsiges!

Hvordan kan man i samme kirke leve med to forskellige syn på homoseksuelt samliv? Det ene syn siger, at parret skal omvende sig. Det andet, at de bare skal fortsætte deres samliv i kærlighed. Det er meget forståeligt, at nogle i den situation vælger at danne en frimenighed, hvor der kan lyde et bibelsk klart budskab, også når det gælder homofilt samliv.

De præster, der vælger at blive i folkekirken, må være klare i sproget og forkynde Bibelens formaninger om homoseksuel praksis og kalde til omvendelse og tro på Kristus. Det giver nok ikke forfremmelse eller store lønforhøjelser, men det er det, som skal gøres. Vi andre skal heller ikke slappe af, men være udholdende i bønner for alle, der har fået den glædelige, men også svære opgave at forkynde Guds ord ind i en faldstid af bibelske dimensioner.

TEMA

Diakoni – mere end snak

AF CARSTEN SKOVGAARD-HOLM

Det er altså en smule underligt. I mange af de gamle vækkelsesbevægelser i Danmark har vi haft et lidt vakkelt forhold til sammenhængen mellem mission og diakoni – eller til diakoni i det hele taget.

Der er næppe nogen, der har nedvurderet diakonien til at være unødvendig, men det vigtigste har været missionen. Uden evangeliet ville mennesker ikke blive frelst for evigheden. Hvad gavnede det, at diakonien gav dem brød, hvis de ikke blev frelst og fik del i det evige liv?

Trak på det ene ben

Et af de klassiske eksempler på denne spænding mellem "ordmission" og "gerningsmission" har vi i Indre Missions for-

hold til diakoni i sidste del af 1800-tallet. I Københavns Indre Mission var man meget optaget af diakoni. Det skabte en spænding mellem Københavns Indre Mission og det øvrige Indre Mission, som var mere optaget af ordmissionen.¹

Men ofte har vækkelser gennem ordmission sat gang i gerningsmission. I praksis blev det også tilfældet i Indre Mission. Der blev taget et væld af diakonale initiativer og oprettet mange diakonale institutioner i kølvandet på de åndelige vækkelser før og efter år 1900. Det meste diakonale arbejde var knyttet til vækkelsesmiljøerne.²

Ser vi på Luthersk Mission (LM), er det interessant – og også lidt bemærkelsesværdigt. Diakoni blev hurtigt en vigtig del af det internationale missionsarbejde. Eksempelvis børnehjemsarbejdet i Surinam. Der var

markant syn for den diakonale indsats internationalt. Men herhjemme var det anderledes. Man skulle snarere passe på, at det diakonale ikke kom til at tage pladsen for det egentlige, nemlig evangeliets forkyndelse. Det bundede næppe i en anden principiel holdning, men i praksis blev det anderledes. Nationalt trak LM på det ene ben. Det havde givetvis flere årsager. Blandt andet vurderede man måske, at det diakonale behov ikke var så åbenlyst herhjemme som i missionslandene.

I dag har LM diakonale institutioner i form af plejehjem, væresteder og specialefterskole. Det siges, at LM i Vestjylland har en vis goodwill i samfundet – og at det skyldes LM's to plejehjem i Skjern og Videbæk. Den diakonale indsats har øget troværdigheden og respekten.

Carsten Skovgaard-Holm; Hvis vi ikke bruger missionens kropssprog – diakonien – vil mange mennesker opfatte talesproget som utroværdigt.

Talesprog og kropssprog

Lektor og rejsepræst Leif Andersen kalder evangelisation for *missionens talesprog, og diakoni for missionens kropssprog*.³ Da Jesus gik rundt i Israel, talte han meget. Men det blev ikke kun ved snakken! Han praktiserede ordmissionens kropssprog. Han var opmærksom på folks fysiske og psykiske behov – og gjorde noget. Jesus var diakonal. Vi går altså i Jesu fodspor, hvis vi praktiserer både talesproget og kropssproget.

Men hvad er vigtigst – forkyndelse eller diakoni? På den ene side er svaret meget enkelt: Det højeste mål er, at mennesker skal komme til tro på Jesus og blive frelst. Derfor er det vigtigst at forkynde. På den anden side er det alligevel noget kompliceret. Især hvis vi vil tage det enkelte menneske alvorligt.

Vi lever i en tsunami af ord i vores tid. Folk har fået nok af ord. Ord har mistet værdi og autoritet. Det er bare ord, det er kun snak! Tidligere havde kristen forkyndelse større vægt og autoritet i kraft af sit ord. Når vi kommunikerer i dag, skal vi gøre os fortjent til autoritet. Får ordene ikke konsekvenser, fordufter autoriteten.

Ikke kun snak

Helligånden kan til enhver tid give Or-

det autoritet i forhold til et menneske og overbevise til tro. Den kendsgerning skal vi holde fast i. Men vi kan komme til at lægge sten i vejen for Helligånden, hvis vi kun snakker og ikke gør noget. Hvis vi ikke bruger missionens kropssprog – diakonien – vil mange mennesker opfatte talesproget som utroværdigt.

Det er alvorligt, hvis vores medmenneske ikke kommer til tro på Jesus, for så går det fortabt. Men vi er ualvorlige, hvis vi ikke tager hele mennesket alvorligt. Guds omsorg gælder hele mennesket. Det må vores omsorg også gøre. Hvilken troværdighed har det, hvis jeg kun "prædiker" for min genbo, hvis jeg ikke ellers interesserer mig en bønne for hans arbejdsløse kone eller tagpladerne, der røg af i stormen? Så får han let indtryk af, at kristendommen er kropsløs, teoretisk og irrelevant for hans liv.

Det er en af vores store udfordringer i dag. At vi får kombineret talesproget med kropssproget i vores missionsarbejde i Danmark. Troen kommer af det, der høres, ja! Men måske også i en vis forstand af det, der gøres...

Sognepræst Heine Holmgaard skelner i en bog om diakoni mellem skabelsens evangelium uden ord og frelsens evangelium med ord. Han påpeger en nødvendig

dobbelthed:

"Diakonien og al kristen tjenestes kendetegn er altså dette at række skabelsens evangelium med det mål at hjælpe andre bedst muligt her og nu og at række frelsens evangelium med det mål, at det bliver til tro og evigt liv. Et godt liv nu – og siden et evigt liv – er Guds kærligheds vilje og mål! Og ingen af de to kan tages væk, hvis det stadig skal være Guds kærlighed, vi giver videre".⁴

Vi synes nok, at det er indlysende, at det ikke går an blot at prædike for udsultede maver i Etiopien. De må have hjælp! Men hvorfor er det så ikke så indlysende, at det heller ikke går an "kun" at prædike for danskere og nydanskere, der er socialt, mentalt eller praktisk "udsultede"? Det råber på diakoni.

Hvis jeg stod i valget mellem at skulle række et medmenneske evangeliet eller et brød, og alene kunne gøre det ene, ville jeg ikke være i tvivl. Jeg ville give det evangeliet. Og dog: Tvivlen presser sig stærkt på. Ville det ikke virke som en hån, hvis det virkelig var et sultende menneske? Måske ligefrem ukærligt? Her bliver det kompliceret. Men det er heller ikke det valg, vi står i. Vi har mulighed for at gøre begge dele: Give åndelig hjælp gennem evangeliet, og menneskelig hjælp gennem diakonien. ➤

Usmageligt; At hjælpe mennesker diakonalt med den eneste hensigt, at de skal møde Jesus.

FOTO: HANNE HØJGAARD

Vi går i Jesu fodspor, hvis vi praktiserer både missionens talesprog og kropssprog.

Selvstændig værdi

Jeg har mistanke om, at der lever en bestemt holdning i de missionske miljøer: Mennesker bliver ikke frelst for evigheden af diakoni – derfor er diakoni mindre værd end direkte forkyndelse. Det første er rigtigt, men det er overlogik at slutte derfra til det andet. Diakoni har værdi i sig selv.

Oftede hjalp Jesus mennesker diakonalt uden hensyn til deres åndelige tilstand. Når Jesus sagde: "Du skal elske din næste som dig selv" (Matt 22,39), tror jeg ikke et øjeblik på, at han kun tænkte på det åndelige. Hvis vi vil tage den menneskelige tilværelse alvorligt på skabelsesplanet, kommer vi ikke uden om, at diakoni har værdi i sig selv. Ægte og selvstændig værdi. Jakobs Brev anfører skarpt, at "ren og ægte gudsyndelse" er at tage sig af de svage (Jak 1,27). Leif Andersen mangler heller ikke skarphed i følgende formuleringer: "Havde Jesus kun haft øje for det evige, havde han afsløret sig selv som en falsk Messias. En kirke, der kun har øje for det evige, afslører sig selv som falsk".⁵

Diakoni er kristnes eller kirkens livshjælp. Det, der gør forskellen, er "bagtanken".⁶ Ikke en bagtanke om, at vi altid vil prøve at få listet evangeliet med ned i den sultne tomme mave. Men en tanke om, at men-

nesker altid gerne skal møde evangeliet. I fuld respekt for medmennesket og dets integritet hjælper vi diakonalt – og tænker: Bare han også kunne møde Jesus. At hjælpe medmennesket diakonalt har selvstændig og høj værdi, ja! At hjælpe mennesker åndeligt til tro på Jesus og evigt liv er det højeste mål, ja! Jesus kalder os til at gøre begge dele.

Det er derfor ikke alene usmageligt, men også ukristeligt, hvis vi hjælper mennesker diakonalt med den eneste hensigt, at de skal møde Jesus. Det bliver respektløst – med en uærlig, skjult dagsorden. Men fører det diakonale til, at mennesker møder Jesus, er det højeste mål nået. En diakonal indsats kan tøde den frosne jord op og bane vej for evangeliet. Den kristne næstekærlighed bliver en Kristi velduft.

Desuden kan diakonien give en god kontakt med mennesker. I forbindelse med socialreformer i 1930'erne var der faktisk i kirkelige kredse frygt for at miste denne kontaktflade til den brede befolkning, hvis de diakonale institutioner og organisationer blev afløst af offentlig socialhjælp.⁷

Spontant eller organiseret

Min klare fornemmelse er, at mange kristne tidligere var mere diakonale i de-

Carsten Skovgaard-Holm, f. 1959

Cand.theol. 1990

National chef i Luthersk Mission

res hverdag, end vi er i dag. Der var større netværk i det lokale samfund, og man hjalp hinanden spontant, hvis der var behov.

Jeg tror, at for mange kristne i vores tid er diakoni blevet noget, som menigheden organiserer – og at vi dermed på en mærkelig bagvendt måde er kommet til at nedprioritere diakonien.

I denne sammenhæng har kirkehistoriker Kurt E. Larsen en interessant bemærkning. Om det danske kirkeliv i det 20. århundrede skriver han:

”Hjælp og kristen omsorg på tommands-hånd har altid været det primære i kirkens diakonale indsats, men der er ingen modsætning mellem den spontane og den organiserede hjælp. Hjælp fremmes bedst, når det forkyndes, vises i praksis af andre og organiseres i menigheden”.⁸

Jeg er overbevist om, at der er diakonale udfordringer, vi som organisationer og menigheder bør overveje at gå ind i. Hvad med noget så enkelt som organiseret besøgstjeneste? Der sidder mange ensomme mennesker rundt omkring i landet. I dagens Danmark ligger den diakonale udfordring ikke mest i den fysiske overlevelse. Det handler nok mere om psykisk og social overlevelse. En diakonal indsats over for dem, der har ondt i livet. Tilbud om ægteskabskurser,

kurser om børneopdragelse og lignende kan være en relevant diakoni.

Luft til diakoni

Men der ligger helt klart også en udfordring i den spontane diakoni. Hvor vi som almindelige kristne mennesker prøver at være ”diakoner” for mennesker omkring os. Hvis vi har antennerne ude, er der helt sikkert masser af mennesker, som har brug for en stor eller lille håndsrækning i vores geografiske eller sociale nærmiljø. For ikke at tale om de nærmeste i familien! Og det er dér, tingene for alvor kan rykke, tror jeg. Hvis vi vil. Der er næppe økonomi til at ansætte en mindre hær af diakonale medarbejdere

rundt omkring. Ansættelser kan også let blive en flugt-parkering af den spontane diakonale indsats.

Men hvis vi prioriterer mere luft i vores liv til at være noget for andre, er mulighederne mange og behovet stort. Skal vi styrke diakonien for alvor, handler det først og fremmest om at være og gøre noget for andre. Dem, vi har ved hånden. Vi er blevet meget ord-fromme. Måske skal vi kaste os mere ud i missionens kropssprog, blive mere handlings-fromme. Det kunne være med til at styrke både evangelisationen og diakonien. Vi må proklamere evangeliet med ord og demonstrere evangeliet med handlinger.⁹

1 Larsen, Kurt Ettrup: *En bevægelse i bevægelse. Indre Mission i Danmark 1861-2011*, Fredericia 2011, s.109-119; 170-173.

2 Larsen, Kurt E.: *Fra Christensen til Krarup. Dansk kirkeliv i det 20. århundrede*, Fredericia 2007, s.335.

3 Andersen, Leif: I foredrag på Diakonikonference på Diakonhøjskolen i 2010. Foredraget kan høres på www.diakoniliv.dk.

4 Holmgaard, Heine: *At give det videre – med øjne, hænder og mund*, Fredericia 2009, s. 63.

5 Andersen, Leif: *Teksten og tiden, bind 1*, Fredericia 2006, s.272.

6 Udtryk hentet fra Leif Andersen, se note 3.

7 Larsen, Kurt E.: *Fra Christensen til Krarup. Dansk kirkeliv i det 20. århundrede*, Fredericia 2007, s.331.

8 Ibid. s.337.

9 Tidsskriftet *Ny Mission* nr. 20, temanummer om Lausanne III i Sydafrika i 2010, Dansk Missionsråd 2011, s.38f.

TEMA

Bibelsk begrundelse for diakoni

CHRISTIAN HAAHR ANDERSEN

Socialt arbejde og diakoni er ikke det samme, selvom vi i mange tilfælde kan stå sammen og samarbejde om at hjælpe de mennesker, der har behov for hjælp. Men det er vigtigt at fastholde, at diakonien har sit udspring i Kristus og ikke i de offentlige kasser.

Udviklingsminister Christian Friis Bach svarede ifølge Kristeligt Dagblad på, hvorfor det overhovedet er vigtigt med udviklingsbistand: "når man først har stået midt i armoden blandt fattige mennesker, så er det indlysende, at man skal hjælpe".

Socialt arbejde og udviklingsbistand har sit udgangspunkt i humanismen, som igen har udtalte og usynlige rødder i det kristne livs- og menneskesyn. Men diakoni er noget

andet og mere end socialt arbejde. Eller snarere: Diakonien har et andet udgangspunkt, for diakoniens udgangspunkt er Jesus Kristus.

Diakonien vil genrejse det ødelagte *Diakonia* er græsk og betyder *tjeneste*. Ordet anvendes bredt i NT. Jesus siger om sig selv, at han er kommet for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange (Matt 20,28). Når Peters svigermor *varter Jesus op*, anvendes samme ord. Ordet anvendes også om såvel Ordets, Åndens og forligelsens *tjeneste* (ApG 6,4; 20,24. 2 Kor 3,8; 5,18).

Diakoni kan bruges i den vide betydning om *at tjene i ord og handling*, men det bruges også i Det nye testamente (NT) i en afgrænset betydning som betegnelse for *at tjene i handling*.

Livet kan gå i stykker og ødelægges på mange måder, men diakonien ønsker at hele det ødelagte menneske, og det gøres gennem en bred vifte af forskellige tjenester. For at leve et helt(!) menneskeliv, skal menneskets relationer være hele. På hebræisk udtrykkes denne helhed med ordet *shalom*, som oftest oversættes med ordet *fred*, men ordet betyder egentlig: *hel, uskadt og sund*. Mennesket skal være helt i alle dets relationer og hvile i fred med Gud, sin næste, naturen og sig selv. Når denne helhed brydes, opstår der kriser. Målet for Jesu tjenester var at genskabe helheden. Dette mål nås dog først i fuldendelsen.

Diakonien har samme store vision: Den vil genrejse det faldne skaberværk, men er samtidig klar over, at den ikke kan skabe Paradis på jord. Mennesket er en helhed, og

Christian Haahr Andersen; Hvor Guds barmhjertighed er forbilledet, kommer diakoni til at præge livet mellem mennesker, og den omfatter ikke mindst de mennesker, der konkret lider nød.

det hele menneske skal tage del i gudsyndelsen og tilbødelsen af Herren både med legeme, sjæl og ånd. Det betyder, at kirkes diakoni ikke kun skal have omsorg for den åndelige dimension. Kirken har fået et kald til at have omsorg for det hele menneske i alle dets relationer. *Mission* er udtryk for, at menigheden er sendt til hele verden med *evangeliet*. *Diakoni* er et udtryk for, at menigheden er sendt til verden – til det hele menneske, til legeme og sjæl med *tjeneste, hjælp og omsorg*.

Den bibelske skabelsesforståelse

Hvad er de vigtigste bibelske begrundelser for diakoni?

Først vil jeg fremhæve den bibelske skabelsesforståelse. Mennesket er skabt i Guds billede (1 Mos 1, 27). Det vil sige, at vi må forstå os selv som Guds skabninger, der er sat til at leve i overensstemmelse med Skaberens vilje. Desuden må vi se på ethvert medmenneske som en anden af Guds skabninger, som en medskabning (Job 31,15).

Ethvert menneske har den afgørende værdi, at det er skabt af Gud. Vi er sat i to relationer, der ikke kan adskilles. Det er forholdet til Gud som Skaber og forholdet til medmennesket som medskabning.

Det betyder, at uanset hvor ringe, mislyk-

ket og usympatisk et menneske tager sig ud i andre menneskers øjne, ser Gud det som en af sine skabninger. Derfor skal vi betragte hinanden som medskabninger og forholde os til hinanden, som det sømmer sig for medskabninger – og fx som Job hjælpe de fattige (Job 31,19-20).

Vær barmhjertige, som jeres fader er barmhjertig

I NT finder vi formaningen: "Vær barmhjertige, som jeres fader er barmhjertig" (Luk, 6,36), men formaningen har lange og dybe rødder i Det gamle testamente (GT).

Gud viste barmhjertighed mod Israels folk ved at udfri folket af slaveriet i Egypten, og denne store barmhjertighedshandling skulle have fremkaldt barmhjertighed i Israels folks forhold til de svage og fattige (Amos 2,6-10). Barmhjertighed er et af de mest fremtrædende træk i det bibelske gudsbillede, både i GT og NT.

Bibelsens fremhævelse af Guds barmhjertighed er en teologisk begrundelse og forudsætning for diakoni. For det er ved at blive omfattet af Guds barmhjertighed, at man sættes i stand til selv at vise barmhjertighed. Ikke dermed sagt, at ikke-kristne ikke kan vise barmhjertighed, for de er også omfattet af Guds barmhjertighed – på ska-

belsesplanet.

Hvor Guds barmhjertighed er forbilledet, kommer diakoni til at præge livet mellem mennesker, og den omfatter ikke mindst de mennesker, der konkret lider nød. Formaningen til at være barmhjertig er god at have i tanke i mødet med andre mennesker, for det kommer til at præge vores ord og handlinger.

Kristologisk begrundelse

Har Jesus givet os en "diakonibefaling", sådan som vi har en klar missionsbefaling i Matthæusevangeliet 28, 16-20?

I Markusevangeliet 16,15-18 befaler Jesus de elleve disciple at prædike evangeliet for hele skabningen. I samme sammenhæng taler Jesus også om, at "de skal lægge hænderne på syge, så de bliver raske" (v.18b). Evangeliet skal forkyndes, og den diakonale tjeneste er tænkt med. Samme dobbelthed møder vi, når Jesus før sin død og opstandelse udsender sine disciple (Matt 10,5-15. Mark 6,7-13. Luk 9,1-6; 10,1-16).

I den kendte lignelse om den barmhjertige samaritaner (Lukas 10, 25-37) siger Jesus til sidst: "Gå du hen og gør ligeså!" Jesu befaling er klar: Den teoretiske diskussion om, hvem der er min næste, skal omsættes til handling. Hvem som helst – selv ens fjende ➤

Personligt; Jeg udfører diakonalt arbejde, fordi Jesus elskede mig først.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Livet kan gå i stykker og ødelægges på mange måder, men diakonien ønsker at hele det ødelagte menneske, og det gøres gennem en bred vifte af forskellige tjenester.

– kan vise sig at være ens næste. I mødet med det nødstedte menneske skal man derfor handle barmhjertigt, kærligt og selvpofrende mod alle.

I lignelsen kan den barmhjertige samaritaner også ses som et billede på Jesus. Jesu liv her på jorden var et liv i tjeneste for os, og i evangelierne kan vi læse om de mange gange, Jesus hjalp mennesker i nød. Jesus møt-

tede de sultne, helbredte syge og opvakte døde. Da Jesus var på vej mod Jerusalem for at lide og dø, tog han sig tid til at hjælpe mennesker i nød, bl.a. en blind mand uden for Jeriko (Luk 18,35-43).

Jesu helbredelser er udtryk for, at Gudsrigets kræfter allerede er virksomme. Helbredelserne er altså på ingen måde forstået som gerninger, Jesus gjorde "ved siden af"

sin tjenergerning, men som en integreret del af hans tjenergerning.

Dette forhold er vigtigt for den rette forståelse af diakoni. Jesu gerning på jorden var en *tjenergerning*, og denne tjenergerning kulminerede, da han gik i døden for menneskers skyld. Til denne tjenergerning hørte imidlertid også den omsorg, han viste de mange ringeagtede, udstødte og nødlidende mennesker, som han mødte. Ved sine ord og sine handlinger understreger Jesus, at størst er den, som tjener. Det hænger sammen med kærlighedsbud- det, for der, hvor kærligheden er, udfolder tjenesten sig.

Har Jesus givet en "diakonibefaling"? Svaret er ja. Ligesom Jesus befalede os at forkynde evangeliet, så har han også befalet os at hjælpe mennesker i nød. I taknemmelighed over alt, hvad vi har fået givet af Gud, skal vi tjene andre mennesker.

Paulus' breve

Det er en grundtanke hos Paulus, at det at komme til tro og være omfattet af Guds frelseshandling i Kristus medfører, at det gamle liv er forbi, og et helt nyt er blevet til. Det nye liv må ifølge Paulus betegnes som et liv i tjeneste. Gerninger står i nøje sammenhæng med tro og nåde. Gerninger

Christian Haahr Andersen, f. 1955

Missionæruddannet 1980

Cand.theol. 2000

Leder af Café Kilden, Herning

Prædikant i LM

er ikke forudsætningen for Guds nåde og indgangen til et nyt liv, men gode gerninger hører med til det nye liv. Det vil jeg nu give nogle få eksempler på:

I Efeserbrevet 2,10 siges det, at vi er skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, og disse gerninger er af Gud lagt til rette for os at vandre i. Nyskabelse ved tro på Kristus hører altså nøje sammen med tjeneste i denne verden.

Vi formaner til at elske hinanden (Rom 13,8-10). Det er klart, at en overholdelse af kærlighedsbuddet implicerer konkrete positive handlinger (og også afholdelse fra onde handlinger). Her kan også nævnes Paulus' formaning: "Tjen hinanden i kærlighed" (Gal 5,13b). Den gensidige tjeneste i kærlighed afspejler noget centralt i apostlens forståelse af det nye liv, som skal afløse det gamle. Vi kan derfor sige, at diakoni er en essentiel del af det nye liv.

I Paulus' breve kan begrundelsen for at tjene have forskellige udformninger, men de kredser hele tiden om Guds barmhjertighed og frelseshandling gennem Kristus. Formaningen til at tjene er i reglen kristologisk begrundet:

"Det menneske, der har taget imod og lever af Kristi tjenergerning, skylder at leve i tjeneste ... At leve i tro er at følge Kristus ef-

ter, og dertil hører ... at leve et liv i tjeneste. Med sit liv og med sin død har Kristus skabt forudsætningen og angivet retningen for det liv, hans disciple skylder at leve." (Citat fra bogen *Han elskede os først* af Helge Kjær Nielsen, s.186)

Den nytestamentlige kirkeforståelse

Kirken bliver ikke til derved, at nogle mennesker, som er kommet til tro, *etablerer* et fællesskab. Og den får ikke indhold og identitet ud fra disse mennesker. Det er omvendt. Det at komme til tro indebærer at blive optaget i et fællesskab, der allerede er der. Det fællesskab har Kristus givet indhold. Kirken betegnes som Kristi legeme. Når kirken er indholdsmæssigt bestemt af Kristus, så hører diakonien nødvendigvis med som en væsentlig del af kirkens opgave.

Et eksempel herpå kan vi se i Apostlenes Gerninger 6,1-6, der viser, at der i menigheden må øves omsorg for de fattige – her i form af daglig uddeling af mad. Denne omsorg var et menighedsanliggende. Teksten vidner om, at det både er menighedens opgave at forkynde og at udøve diakoni. Diakonien er dermed også ekklesiologisk (fra ekklesia: Kirke, menighed) begrundet.

Det er Helligånden, der giver livet i kirken indhold og retning, og kirken bliver udrustet med nådegaver til at udøve sin tjeneste. Det betyder også, at det at høre til i kirken er at have et medansvar for diakonien. Vi kan derfor konkludere, at der i NT's kirkeforståelse ligger en tydelig begrundelse for diakoni. Det er også værd at erindre, at de oldkirkelige menigheder definerede kirken med tre hovedord: *Martyria, leiturgia* og *diakonia*. Altså: vidnesbyrdet, gudstjenesten og den diakonale omsorg.

Han elskede os først

Sammenfattende må vi sige, at der i de bibelske skrifter er mange formaninger til at øve diakoni, og der findes klare og gentagne begrundelser for diakoni, der er funderede i Bibelens centrale budskab.

For en menighed er det altså ikke valgfrit, om den vil øve diakoni eller ej, for vi er skyldige at tjene Gud og vores medmenneske. Vi er alle skyldige over for Gud på grund af vores synder. Når denne skyld ufortjent tilgives, opstår der en helt ny form for "skyld". Nemlig skyldigheden til at tjene. Det er ikke en sur pligt, men en tjeneste, jeg gør i taknemlighed over at have mødt Jesu kærlighed og tilgivelse. Jeg udfører diakonalt arbejde, fordi Jesus elskede mig først.

TEMA

Se din næste i øjnene!

AF FLEMMING STIDSEN

.....

Hvem er min næste? Det er det spørgsmål, der ligger til grund for den kendte lignelse om *Den barmhjertige Samaritaner*, som Jesus fortæller i Lukasevangeliet 10,25-37. Og det er et yderst relevant spørgsmål.

Der kommer en jødisk teolog, en lovkyndig, til Jesus og stiller ham det helt centrale spørgsmål: Hvad skal jeg gøre for at blive frelst? Og Jesus henviser ham til Guds lov. Jesus tager ikke her stilling til, om det så også er muligt for en synder at blive frelst på den måde. Han svarer bare på mandens spørgsmål: Hvad skal jeg gøre ...? Og svaret er ganske enkelt: Gør dette! Opfyld Guds bud – sådan som manden ganske rigtigt sammenfatter dem i det dobbelte kærlig-

hedsbud: Elsk Gud af hele dit hjerte og elsk din næste som dig selv.

Det var ikke en formulering, som den lovkyndige opfandt på stående fod. Det var almindeligt blandt de skriftlærde jøder på den tid at sammenfatte loven på den måde, som Jesus også selv gør det i Matthæusevangeliet 22,34-40. Rigtigt svaret. Gør det, så skal du leve! Så vigtig er din næste faktisk i Guds øjne.

Man kan så sige, at det er lovens vej, Ja, det er det, og over for den lov må hver mund lukkes og hele verden stå strafskyldig over for Gud, som Paulus siger i Romerbrevet 3,19. Og på en eller anden måde, er det vel også derhen, Jesus bringer denne mand. Selv om vi ikke hører noget om, at han går fortvivlet bort, som en af hans kolleger gjorde det ved en anden lejlighed

(Luk 18,18-27).

Hvad vi så gør med det problem, hører hjemme i en anden sammenhæng. Her må vi bare lade udfordringen stå, sammen med mandens spørgsmål: Hvem er så min næste?

Hvem er min næste?

Han kommer til Jesus med sit spørgsmål, men i virkeligheden ønsker han slet ikke at høre Jesu svar. Hverken på spørgsmålet om det evige liv eller om, hvem der er hans næste. Han vil bare sætte Jesus på prøve, fortæller Lukas. Og siden vil han retfærdiggøre sig selv. Hvis han kunne få Jesus til at gå ind i og måske endda tage parti i den løbende diskussion mellem de jødiske teologer om dette spørgsmål, så ville det blive knap så påtrængende for ham selv, knap så forplig-

FOTO: SXC.HU

Lignelsen og dermed også udfordringen er reel nok, selv om vi ofte kan være tilbøjelige til bare at lade den indgå i vores fromme billedgalleri og historieunivers. Lidt ukonkret og uforpligtende. Der ligger jo ikke så mange overfaldsofre i nødsporet på vores livs motorveje, eller gør der?

tende og måske endda ganske interessant.

Vi har nemlig at gøre med et kendt og debatteret spørgsmål blandt de lærde på den tid. Hvor nært skulle forholdet være, før man var forpligtet over for et andet menneske? Taler vi kun om min nærmeste familie eller mine nære venner? Er det kun mine landsmænd, Guds udvalgte folk? (I en konkret nødsituation her i Peru har jeg hørt om kristne, der i fuldt alvor diskuterede, om man skulle hjælpe alle nødlidende eller kun dem, der bekendte troen på Kristus. Men det var en parentes ...)

”I har hørt, at der er sagt: ‘Du skal elske din næste og hade din fjende.’ Men jeg siger jer: Elsk jeres fjender og bed for dem, der forfølger jer”, siger Jesus – og fortsætter: ”Hvis I kun elsker dem, der elsker jer, hvad løn kan I så vente? Og hvis I kun hilser på

jeres brødre, hvad særligt gør I så? Det gør hedningerne også. Så vær da fuldkomne, som jeres himmelske fader er fuldkommen” (Matt 5,43-48).

Det svar må nok siges at gå langt ud over, hvad de fleste lærde og fromme mennesker i Israel ville have givet. Dermed forpligter Jesus mig ikke kun over for mine brødre, mine venner eller mine landsmænd, men over for min fjende. Også han er min næste. Gud har lagt ham hen til mig, ikke for at jeg skal fortjene frelsen ved at elske ham, men fordi Gud elsker både ham og mig. Det er den kærlighedens vej, som Gud vil, at vi skal gå på.

En historie fra det virkelige liv

Det bliver også ganske klart, når Jesus nu går over til at fortælle en lignelse. Her

sætter Jesus kød og blod på det, der ellers kunne være forblevet et teoretisk spørgsmål. Lignelsen og dermed også udfordringen er reel nok, selv om vi ofte kan være tilbøjelige til bare at lade den indgå i vores fromme billedgalleri og historieunivers. Lidt ukonkret og uforpligtende. Der ligger jo ikke så mange overfaldsofre i nødsporet på vores livs motorveje, eller gør der? For Jesu tilhørere ramte den derimod lige i plet. Det kunne have foregået nøjagtig på denne måde. Den lovkyndige har sikkert selv gået den vej, har måske set en stakkel ligge ved vejkanten – og har skyndt sig videre.

Så kommer de her to mennesker, præsten og levitten. De ser manden, men går lige forbi. Det er såmænd forståeligt nok. Ud over det farlige i situationen så kunne især præsten meget vel få problemer, hvis han

Flemming Stidsen, f. 1955

Cand.mag. 1997

Bibelunderviser / missionær i Peru siden 2007

var på vej til Jerusalem for at forrette tjeneste i templet. Hvis manden nu var død eller døde mellem hænderne på ham, så ville han være uren og kunne lige så godt gå hjem igen. Men uanset hvorfor de gik videre, så havde de det til fælles, at den forslåede mand i vejkanten ikke kom dem ved.

Men så kommer denne fremmede, samaritaneren. Han standser op og tager sig af staklen. Ikke bare lige i øjeblikket, men forpligtende også i det videre forløb. Det er jo nærmest en blankocheck, han udskriver over for kroværten. "Sørg godt for manden her. Jeg tager ansvaret." De to denarer, han giver i forskud, svarer faktisk til en arbejders dagløn i to dage.

Og så er det lidt interessant, at Jesus ikke stiller spørgsmålet: "Hvem er så min næste?" Han giver det en drejning: "Hvem af disse tre synes du var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder?" Det, som skulle have været et interessant teologisk spørgsmål, bliver pludselig sendt retur: Hvad ville du have gjort? Ville du have hjulpet dette menneske? Ville du have været en næste for ham?

Spørgsmålet er altså ikke, hvem der er min næste. Jesus spørger mig, om jeg vil være en næste for det menneske, som jeg ser ligge ved vejkanten, eller som kom-

mer til min dør. At være næste er altid et gensidighedsforhold. Vi hører sammen, vi er brødre, fordi vi begge to er skabt og elsket af Gud. Og jeg lader da ikke min bror ligge døende i vejkanten! Eller gå nødlidende fra min dør ...

Se din næste i øjnene!

Med sin lignelse tegner Jesus et påtrængende billede for sine tilhørere. Han lader mig se min næste i øjnene, og da er det, der sker noget med mig. Skulle han have gjort det samme i Danmark i dag, kunne det have været i form af den lille betragtning, som Helene Hammer Pihl kommer med i rubriken *Bagvendt* på bagsiden af avisen *Tro & Mission* nummer 15/2011:

Hun sidder på en sten og kigger. Omkring hende er der mange andre. Sultne, fortvivlede, håbløse, syge, fortabte. Hvorfor sidder hun bare dér? Skal hun ikke noget? Hvor er hendes mor? Hun kigger på mig. Et vedvarende, insisterende blik. Vi kigger på hinanden. Det eneste, der adskiller os, er fjernsynsskærmen og ... nå ja, nogle tusind kilometer. Jeg får et kig ind i hendes verden. Hun kan ikke se ind i min – heldigvis. Hvad ville hun tænke, hvis hun så mig i min røde sofa med kaffen i hånden, godt tilbagelænet? Jeg bliver lidt utilpas ved tanken. Hun kigger på mig, men

ser mig ikke ... men jeg ser mig. Og jeg ser noget, jeg ikke bryder mig om. Er det virkelig ligegyldighed? Nej, det kan da ikke være rigtigt. Sådan en god kristen som mig.

Det kan godt være, at jeg ikke er fanget i håbløshedens mørke, som hende. Men ligegyldighedens? Er det det mørke, jeg er fanget i? For så er det vitteligt mærkt for mig. Kaffen er blevet kold. Sofaen knirker let, da jeg sætter mig op. Jeg kender heldigvis ham, der kan skabe lys, selv i det sorteste mørke. Det er ham, jeg har brug for nu.

I hans lys ser jeg hende pludselig mere klart. Dér på stenen sidder hun. Hun har brug for mig. Hun er fattig, jeg er rig. Hun er sulten, jeg har masser af mad. Hun er alene, jeg er blandt venner ... Noget er forandret: Jeg føler mig taknemmelig, ufortjent velsignet og højt elsket, og jeg er begyndt at se hende.

Hvad skal vi sige til det? Hun er jo min næste, ja, men først og fremmest er jeg hendes næste. For hun har ikke andre end mig! Og mon dog vi altid skal så langt væk som om på den anden side af fjernsynsskærmen for at møde hende? For at se hende i øjnene? Så spørgsmålet bør egentlig være: Hvem er jeg næste for? Hvem trænger til mig i dag?

Anders Chr. Enevoldsen, f. 1957
Diakon/pædagog
Forfatter
Fritidsforkynder i Indre Mission

Godt sagt;

Her er din daglige guds-tjeneste. Disse dejlige og besværlige mennesker, som Gud har sat lige for næsen af dig, skal du tjene og elske og involvere dig i, for det er den guddommelige vilje med dit liv.

Børge Haahr Andersen

.....

Godt sagt;

Gode, fromme gerninger gør aldrig nogen sinde en mand god og from, men en god, from mand gør gode, fromme gerninger.

Martin Luther

TEMA

Fortællingen

AF ANDERS CHR. ENEVOLDSEN

.....

*Dine øjne fortæller
at du har set
én der er større*

*dine hænder viser
at du har holdt
i hånden
med
én der har en større hånd
end din
som igen vil
tage svage i hånd
og fortrykte i forsvar*

*dine fødder viser
at du har gået
mange skridt med ham
som gik hele vejen
en gang for alle*

*dit hjerte banker
i trygge takter
og pumper varme
ud i de lemmer
du ved også kan blive kolde
af kulden*

*dine øjne fortæller
alt*

TEMA

Diakoni gennem 2000 år

AF KURT LARSEN

Trods skiftende samfundsforhold er der altid behov for at få knyttet Ordets tjeneste og praktisk tjeneste sammen. Diakoni har fulgt kirken fra første færd og må altid være en del af en sund menigheds arbejde.

Diakoni er betegnelsen for den hjælp og tjeneste, som udgår fra kristne mennesker og menigheder som en frugt af evangeliets gave; primært praktisk og fysisk/psykisk hjælp. I denne artikel vil vi se på diakoniens rolle og udvikling de seneste par årtusinder.

Oldkirkens tid, år 0-400

I menighederne i Oldkirken var diakoni ét af de træk, som udenforstående lagde mest mærke til. En Aristides fra Grækenland skrev omkring år 150 sådan om de kristnes

opførelse:

“De overtaler kærligt slaver og slavinder og de børn, nogle af dem har, til at blive kristne; og er de først blevet det, så kalder de dem forskelsløst “brødre”. De tilbyder ikke fremmede guder; de vandrer i ydmyghed og venlighed; løgn findes ikke iblandt dem; de elsker hverandre; de ringeagter ikke enkerne; de befrier forældreløse børn fra dem, der mishandler dem. Hvem som har noget, giver uden nag til dem, som intet har. Når de møder en fremmed, tager de ham med hjem og er glade for ham som over en virkelig broder. Og når en af de fattige går bort fra denne verden, og en af dem ser det, sørger han efter evne for hans begravelse. Og hører de, at en af deres egne folk er blevet fængslet eller lider trængsel for deres Kristi navns skyld, så sørger alle for hans behov og udfrier ham, om muligt. Og er

der iblandt dem en fattig eller trængende, og de ikke har noget tilovers, så faster de to-tre dage, så de kan dække den trængendes behov til næring”.

At tjenersindet var vurderet højt, fremgår af et skrift fra ca. år 220 af romeren Hippolyt: *Den Apostolske Tradition*. Heri er der en udførlig beskrivelse af menighedslivet i Rom på den tid. Diakoni møder vi på to måder: Dels i form af et særligt diakonembede i menigheden, dels ved at hver enkelt kristen var forpligtet på at hjælpe andre.

Om denne almindelige “omsorgspligt” var Hippolyt meget kontant. Når hedninger ville være kristne, skulle de først gå til undervisning i tre år. Derefter kunne de blive døbt – måske: *“Når man udvælger dem, som skal døbes, skal man prøve deres livsførelse: Har de levet redeligt i deres tid som*

Middelalderen; Kirkens hjælpearbejde var en velfærdstjeneste for staten.

katekumener? Har de æret enkerne? Har de besøgt de syge? Har de gjort alle slags gode gerninger?” Tanken var: Hvis dåbskandidaterne ikke har vist tjenersind, mens de blev oplært i Bibelen og den kristne tro, havde de jo overhovedet ikke forstået evangeliet og dets konsekvenser.

Diakoni i middelalderen, 400-1500:

I middelalderen blev den kristne kirke efterhånden statskirke i hele Europa. Det ændrede kirkens væsen. Det ændrede også diakoniens rolle: Selve ordet *diakon* blev på dansk til *degn*, der betød *en hjælper for bisoppen*, en laverestående gejstlig.

Alle kristne skulle dog stadig tjene med praktisk hjælp og kærlighed. Fordi kirken blev statskirke, blev det ikke overflødigt at drive socialt arbejde. Tværtimod. Måske var det ikke mindst på grund af kirkens sociale arbejde, at konger og fyrster valgte at knytte sig til den kristne tro og knytte kirke til stat. Kirken drev hospitaler i de svære år i folkevandringstiden, hvor samfundet på så mange måder gik i opløsning. Klostrene virkede som herberger, børnehjem og skoler, ofte de eneste, der fandtes.

Som sådan var kirken et lyspunkt gennem hele middelalderen. Kirkens hjælpearbejde var en velfærdstjeneste for staten. Kirken

blev en samfundsinstitution, som udfyldte en vigtig plads i samfundet ved at reparere på den sociale nød. Fordi nogle i kirken tog sig af disse ting, var den meget nærværende og agtet og uundværlig igennem middelalderen.

Hos de germanske folkeslag i Nordeuropa spillede høvdingen/kongen en stor rolle. Han styrede kirken i sit rige, og man ventede også, at han tog ansvar for det sociale. Han kunne så bruge kirken dertil, men ansvaret blev altså egentlig set som hans. Det er en tanke, der kan siges at føre frem til Luthers tanke om den kristne øvrigheds ret og pligt.

Diakoni på reformationstiden i 1500-tallet

Da Luther gennemførte en reformation for at bringe nådens evangelium frem i lyset igen, gik det ud over klostrene, fordi Luther med rette pointerede, at det ikke var nogen fortjenstfuld gerning over for Gud at gå i kloster. Men da klostrene opløstes, mistede samfundet også det meste af det store sociale arbejde, som havde været udført i klostrene.

Luther og de andre reformatorer arbejdede hårdt på, at de evangeliske kristne fortsat skulle prioritere gode gerninger, der var

en nødvendig frugt af en levende tro. Når man selv havde modtaget kærlighed, skulle man også tage sig godt af sin næste. At indsamle penge til de fattige var for Luther en naturlig del af gudstjenesten. Men kirkens indsamlede midler slog ikke til, og derfor måtte myndighederne træde til med flere bidrag og med arbejdskraft.

Reformatorerne formanede konger og byråd til at bruge penge på de fattige og syge, nu da de havde konfiskeret kirkens og klostrenes rigdomme. I de evangeliske lande havde man det samfundssyn, at folk ikke længere skulle have lov at tigge, idet alle tiggere skulle sættes i gang med nyttigt arbejde. De virkelig nødlidende skulle til gengæld have "kommunal" hjælp fra kirken og fra byrådet i fællesskab. Det gik ikke altid, som de lutherske præster prædikede, og mange mener, at reformationen på den måde faktisk betød et socialt tilbageslag, i hvert fald på kort sigt.

Man kan godt ane nogle linjer fra reformationstidens lutherske teologi til tanken om den statslige velfærdsstat. Denne samfundsmodele findes også kun i Nordeuropa, og kun hvor der er en luthersk kirketradition. I de lutherske lande blev det sådan, at kirkerne nok prægede det sociale arbejde og prædikede næstekærlighed, mens det

Reformationstiden; Da klostrene opløstes, mistede samfundet også det meste af det store sociale arbejde, som havde været udført i klostrene.

blev de verdslige instanser, der betalte en stor del af det sociale arbejde og styrede det. Sådan er det ikke i USA og Italien i dag, men sådan er det i Danmark og Sverige, hvor vi har en luthersk arv at bygge videre på!

Men inden vi når til nutiden, må vi se på den vigtige fornyelse af diakonien, som kom med vækkelserne.

Diakoniens fornyelse i pietismens vækkelse i 1700-tallet

Mange af Luthers gode tanker blev først virkeliggjort med stor forsinkelse. Omkring år 1700 opstod en vækkelse, der fik sat levende tro, et helligt liv, det almindelige præstedømme, de troendes vidnesbyrd, kristnes indbyrdes fællesskab og ydre mission på dagsordenen. Også i en grad, som end ikke Luther havde formået.

Til det hellige liv, som skulle udgå fra genfødte kristne, regnede pietismen også diakoni. Derfor kom der i kølvandet på pietismen en fornyelse af kristen diakoni. I Halle i Tyskland rejstes et stort børnehjem, der blev et forbillede også herhjemme, hvor vi fik Vajsenhuset i København som børnehjem.

En del af pietismen var Brødremenigheden i Herrnhut, og denne lille menighed

har haft umådelig betydning for kirken på verdensplan. Den fik iværksat et stort ydre missionsarbejde, men det bør også huskes, at Brødremenigheden havde et stort diakonalt arbejde. Man tog sig af de nødlidende, og de mange erhvervsvirksomheder i denne helt specielle kristne koloni, Herrnhut, tjente til at skaffe arbejdspladser og indtægter til det sociale arbejde.

I Christiansfeldt i Sønderjylland fik Brødremenigheden også i 1772 lov at bygge en by, der i årtier blev et åndeligt centrum, og som også er blevet kendt for de erhvervsvirksomheder, der finansierede missionsarbejdet og det diakonale arbejde (Honningkægebageriet m.m.).

Diakoniens fornyelse med de danske vækkelser i 1800-tallet

Da der vågnede et nyt åndeligt liv igen midt i 1800-tallet, efter oplysningstidens døde tid, vågnede også en ny sans for diakoni. Den levende tro måtte også føre til mere hjælpearbejde, og sådan blev det: En lang række foreninger og institutioner blev oprettet med det formål at afhjælpe menneskers nød, lindre og hjælpe. Nogle af disse foreninger er heldigvis blevet overflødige, men mange findes endnu.

I grunden var alle kirkelige retninger – i

folkekirken og uden for – engageret i diakoni i 1800-tallet. Pladsen tillader kun, at jeg trækker et markant eksempel frem. Præsten Harald Stein (1840-1900) havde som formand for Københavns Indre Mission i 1870'erne en vision om et stort netværk af socialt arbejde på kristen grund – for at dæmme op for sekulariseringen blandt de fattige i København. Han henviste til Oldkirkens stærke tro og deres mange kærlighedsgerninger, der gjorde, at hedningerne lod sig vinde for troen. For Stein skulle missionsarbejde og diakoni gå hånd i hånd.

Han opstillede et program, der talte om bevarende, frelsende og lindrende kærlighed.

Den bevarende kærlighed: Man skulle sørge for, at forældreløse børn fik bedre vilkår. Til de børn, hvis forældre begge måtte arbejde på fabrik, skulle der oprettes vuggestuer og børnehaver. Der skulle oprettes søndagsskoler, der sigtede på børnenes åndelige liv. Man burde holde særlige møder for fabriksarbejderne og oprette billige logihuse, hvor de også kunne samles til møder og aftenskoler. Stein foreslog, at der skulle bygges et stort missionshus i København, med vuggestue for de spæde børn, med et værelse til lærlingedrenge, læsestue for soldater og matroser, plads til møderne for tje-

Kurt E. Larsen, f. 1955

Cand.theol. 1981, ph.d. 2000

 Lektor i kirke- og missionshistorie ved
 Menighedsfakultetet i Aarhus

nestepigerne, plads til socialt arbejde – og en stor sal til forkyndende møder. Det hus blev bygget i 1882 og fik navnet Bethesda – ”barmhjertighedens hus”. Navnet var ikke tilfældigt.

Frelsende kærlighed gjaldt drankere, forbrydere og prostituerede. Spiritussens ødelæggende virkninger skulle bekæmpes indefra med oplysning, et godt eksempel og Guds ord. Men der skulle også laves behandlingshjem for drankere. Med hensyn til fanger ville han engagere Københavns Indre Mission i at hjælpe med at resocialisere forbrydere. De prostituerede ville han hjælpe væk fra deres erhverv ved at lave et hjem, hvor de kunne være under opsyn og få behandling.

Lindrende kærlighed gjaldt de hjælpeløse. Til vanføre og epileptiske skulle der bygges særlige hjem. De fattige skulle ikke nøjes med kommunens fattighjælp til at overleve fysisk, men i stedet skulle menigheden ind i billedet igen og hjælpe dem som i Oldkirken. De syge skulle man besøge med blomster.

Alt dette skulle Københavns Indre Mission ifølge Harald Stein tage sig af i et samvirke mellem præster og lægfolk. Målet var at forvandle de faldne og elendige til medarbejdere, derved at de selv blev oprejst og

kunne fortælle andre om Guds barmhjertighed.

Fra Harald Stein til i dag

Steins arbejdsprogram blev langt på vej gennemført i København, enten af Københavns Indre Mission selv eller af frivillige organisationer.

Man tog først fat på søndagsskolearbejdet, i 1876 begyndte særlige møder for fabriksarbejdere og tjenestepiger, og samme år blomstermissionen på hospitalerne. I 1877 skabtes Magdalenehjemmet til resocialisering af prostituerede piger. KFUM stiftedes i 1878 for de unge mænd. I 1878 kom en kristelig sangforening, og derefter gårdmissionen, som var et evangeliserende arbejde med møder i baggårde. Midnatsmissionen var gademission rettet mod de prostitueredes kunder for at få dem væk fra deres forehavende.

I 1890'erne kom det første spæde tilløb til det nuværende skattefinansierede velfærdssamfund. Den videre historie kan ikke fortælles her, men før det offentlige kom i gang, havde en nidkær præst altså en vision om en omfattende velfærd på frivillig kristen grund, og meget var sat i gang for at virkeliggøre det.

Endnu i dag har forbløffende mange so-

cialle institutioner en kristen baggrund, og flere sådanne er kommet til i nyere tid. Da diakonissehusene i København måtte opgives at drive sine private hospitaler, gik de i stedet over til andre opgaver, fx psykisk syge, ældre og døende. Nye sociale problemer kaldte også på hjælp fra kristne kredse og fik det igennem nye organisationer: Seksuelt misbrugte (KRIS), indvandrere (Tværkulturelt Center) og gadebørn (Hamlet).

Der gøres således stadig en vigtig diakonal indsats. Diakoni er og bliver en vigtig udfordring for enhver menighed.

TEMA

Kunsten at være til hjælp for den sårbare

AF MIE SUNDGAARD

Hvordan kan vi i praksis vise omsorg og kærlighed til andre? Det vil jeg give nogle bud på ud fra mine egne erfaringer med menneskers forskellige livsvilkår.

Personligt har jeg en tryk opvækst i et kristent hjem i bagagen. Her mødte jeg ubetinget kærlighed, og der var altid en åben dør og en kop kaffe til dem, der havde brug for det. I mit voksne liv og arbejde har jeg mødt mange, der ikke har den samme bagage.

Kristen livsstil

Vi opfatter hver især tingene ud fra vores egen kontekst. Godt netværk, anerkendelse og kærlighed skaber værdi. Dermed er mennesker lettere i stand til at hjælpe andre og tilsidesætte sine egne behov. Derfor

er vores allervigtigste diakonale opgave at vise mennesker anerkendelse og værdi.

Det må vi så gøre ud fra hver vores hverdag, i det arbejde eller de opgaver vi har, og i forhold til de mennesker vi møder.

Hvad jeg giver ud af kærlighed og omsorg, har jeg selv modtaget fra Kristus. Hvis jeg beholder det for mig selv, kan jeg risikere at miste det.

Jesus har påbudt os at besøge den syge, hjælpe den fattige og ensomme (Matt 25,31ff). I teksten ser vi, at "de retfærdige" spørger: "Hvornår så du os hjælpe fattige og syge?" De var altså ikke bevidste om, hvad de havde gjort.

Diakoni er ikke kun bevidste handlinger, som jeg nu beslutter mig for. Der er snarere tale om en kristen livsstil, der er præget af diakoni.

Ikke sådan at forstå, at alle kristne skal være ens og gøre det samme, men at det må være en del af mig, som en tilgivet synder, at elske min næste. Jeg er blevet elsket som den synder, jeg er. Nu er mit ønske at være et genskin af Jesu kærlighed mod min næste. Hver dag må jeg være i kontakt med Jesus og bede om vejledning og visdom til at møde andre mennesker med hans kærlighed.

Om hjælpekunst

Hvordan gør jeg så det i praksis? Som det allerførste vil jeg gerne citere, hvad Søren Kierkegaard siger *om hjælpekunst*:

"At man, når det i sandhed skal lykkes en at føre et menneske hen til et bestemt sted, *først og fremmest må passe på at finde ham der, hvor han er og be-*

Mie Sundgaard; Det kan faktisk være svært at forholde sig til, at vi alle er lige værdifulde for Gud.

gynde der. Dette er hemmeligheden i al hjælpekunst. Enhver, der ikke kan det, er selv en indbildning, når han mener at kunne hjælpe andre. For i sandhed at kunne hjælpe en anden, må jeg forstå mere end ham, men dog først og fremmest forstå det, han forstår.

Når jeg ikke gør det, så hjælper min merforståelse ham slet ikke. Vil jeg alligevel gøre min merforståelse gældende, så er det fordi, jeg er forfængelig eller stolt, at jeg i grunden i stedet for at gavne ham egentlig vil beundres af ham, *men al sand hjælp begynder med en ydmygelse.*

Hjælperen må først ydmyge sig under den, han vil hjælpe og derved forstå, at det at hjælpe ikke er at herske, men at tjene, at det at hjælpe ikke er at være herskesyg, men tålmodig, at det at hjælpe er villighed til indtil videre at finde sig i at have uret og ikke forstå hvad den anden forstår“.

Det kan være en meget lang proces at “forstå hvad den anden forstår og begynde der i ydmyghed“. Selv blev jeg bekendt med Kierkegaards “hjelpekunst“ for måske 25-30 år siden, men det giver mig stadig en dybere forståelse, hver gang jeg møder nye

mennesker i nye livssituationer. Vores merforståelse gavner ikke i sig selv det andet menneske. Den kommer let til at opfattes som en nedvurdering af det medmenneske, som man ellers prøver at forstå. Ja, det er i sandhed svært.

Lad mig give et par konkrete råd:

- Kropsprog og talesprog skal stemme overens.
- Alle mennesker skal mødes med respekt og venlighed, og ikke med en forudindtaget holdning.
- Vær ærlig, blufærdig og værdig.
- Spørg hvilken hjælp, der er behov for. Vi ved det ikke på forhånd, heller ikke selvom vi tror, vi ved det.

Det kan faktisk være svært at forholde sig til, at vi alle er lige værdifulde for Gud. Til tider kan det være nødvendigt at sige til Gud: “ham, der kommer nu, har jeg rigtig svært ved at holde af. Hjælp mig med at forstå, at han er lige så værdifuld for dig, som jeg selv er det“.

Den barmhjertige samaritaner kan lære os ikke at opstille kriterier eller sætte betingelser. Han hjælper uden at sætte betingelser, uden at få noget til gengæld, uden tak eller ære. Allerede her bliver diakonien svær, men vi er ikke alene. Gud hjælper.

Tid og opmærksomhed

I dag er tid en mangelvare, og hvordan bruger jeg så tiden rigtigt? I en travl hverdag, hvor særligt sårbare mennesker ofte kan føle sig som et nummer eller en belastning for samfundet, er tid meget uåndterlig. Tid på det offentlige kontor, hos lægen eller på sygehuset er meget værd, den koster dyrt for samfundet. Men alene-tiden i lejligheden kan være ubærlig, ensom og ligegyldig. Derfor må vi investere noget af vores tid i andre mennesker.

Anerkendelse og respekt er også svært at få i vores samfund, hvis man er sårbar eller anderledes.

Opmærksomheden på gaden eller i køen på spisestedet bliver let negativ for dem, vi oplever som irriterende, belastende, svage og i værste fald ulækre. Ja, så er der også det ensomme menneske, der sidder hjemme i lejligheden. Hun tænker måske, at samfundet slet ikke kan være tjent med en som hende: jeg er ikke værd at bruge tid og kræfter på.

I min hverdag på Arken oplever jeg ofte det, at en venlig velkomst og lidt service ved at servere kaffe og give sig tid, betyder rigtig meget. Tid, hvor ingen ser på uret. Medmenneskelige øjne, ører og anerkennende ord kan ikke gøres op i penge. ➤

Mie Sundgaard, f. 1960

Uddannet sygehjælper og SOSU-assistent

Ansæt som diakonal medarbejder på Arken i Esbjerg

Kan man gøre en tjeneste for et andet menneske, giver det ofte stor taknemmelighed. Sårbare, syge og ensomme mennesker er ofte ikke vant til tjenester uden betaling. Selv det at få en opgave og dermed blive en del af arbejdsfællesskabet, kan have afgørende betydning. Det kan give samhørighed og medejerskab – og dermed også følelsen af værdi og medansvar.

Det er fantastisk, når man kan skabe et rum af glæde for andre, så de får opmærksomheden rettet mod det gode og positive. Man kan give små ting værdi, skabe fest ved de lejligheder, der byder sig. Det kan fx være at markere årstider og højtider med sang og lagkage eller bål og grill. Eller at lave julehygge, forårsstemning eller fejre Skt. Hans. At nogle gider bruge tid og kræfter i en måske ellers trist hverdag, det kan være et varmt genskin af Guds kærlighed.

Der er også blandt udsatte mennesker nogle, der bare skummer fløden. De viser

ikke den store interesse. De kommer kun, når der skal nydes, og går, når der skal ydes. Samtalen med dem kan ofte gå i retning at noget negativt eller uretfærdigt ved "systemet". Da kan det være en god ide at spørge efter, hvad de selv eller vi i fællesskab kan gøre, for at opfattelsen, situationen eller uretfærdigheden ændres. De skal ikke kun tales efter munden. Vi må godt sige, at vi ser situationen fra en anden side. Alle skal have mulighed for at være en del af fællesskabet, vises venlighed og opmærksomhed. Men der skal ikke altid ydes særlige hensyn. Man må godt forvente respekt fra begge sider.

Uden for pædagogisk rækkevidde

Desværre tror jeg, der er mennesker, vi ikke når. Der er mennesker, vi ikke skal bruge unødvendig meget tid på. Det er mennesker, der udviser stor psykopati, behov for magt, eller hvor det okkulte dyrkes. Her

kræves uddannelse, viden, erfaring, forsigtighed og stor kompetence.

Vi er alle skabt i Guds billede, og alle har ret til venlig tiltale og samvær. Derfor skal vi selvfølgelig vise den enkelte respekt og venlighed. Men vi må bare være klar over, at der er mennesker, vi ikke kan ændre. Vær derfor ikke alene eller for længe sammen med sådanne mennesker.

Husk, at ingen har ret til at nedgøre andre, og ingen har pligt til at blive nedgjort. Når der er mennesker, vi ikke når, skal vi i stedet for at hjælpe være opmærksomme på ikke selv at blive trukket ned, hvilket ikke er til hjælp for nogen. En situation, hvor man føler sig nedgjort eller truet, må der aldrig lægges låg på. Den skal tales igennem, og der kan evt. laves en handlingsplan, hvis en lignende situation opstår.

Vi kan bede for disse af vores medmennesker, at Gud må gribe ind. Gud er den eneste, der kan forvandle hjerte, sind og tanker.

BEKENDELSESSKRIFTER III

DEN AUGSBURGSKE BEKENDELSE I

AF ASGER CHR. HØJLUND

Det er ikke så mærkeligt, at vi har vores bekendelser fra oldkirken og reformationstiden. Det var begge perioder, hvor kirken kom ud i stridigheder, som fik afgørende betydning for den måde, troen blev fastholdt på for fremtiden.

I oldkirken var det den helt afgørende forståelse af Jesus og Gud, der stod på spil. På reformationstiden handlede det om, hvordan Gud frelser et menneske – *retfærdiggørelsen*.

Der er en nøje sammenhæng mellem de to anliggender. Hvis Jesus virkelig er Guds Søn, der er kommet til os mennesker og er død og opstået for os, så siger det en hel masse om, hvad der er det afgørende for, at vi kan blive Guds børn. Lægger man her vægten på vores fortjenester og gerninger, som katolikkerne gjorde, har man ikke for alvor forstået indholdet af bekendelsen til, at Jesus er Guds søn.

Reformationens bekendelser

Fra reformationstiden har vi to bekendelser, Den augsburgske Bekendelse (eller CA – efter det latinske *Confessio Augustana*) og Luthers lille Katekismus.¹

De er meget længere end de oldkirkelige. I Bibelselskabets udgave af bekendelsesskrifterne fylder CA godt 50 sider og Luthers lille Katekismus 15 sider. Det hænger sammen med, at de ikke som de oldkirkelige er *gudstjenestebekendelser*, men *lærebekendelser*. De peger så at sige på den grundlæggende bekendelse og siger: Det er sådan, den skal forstås.

I denne artikel (samt efterfølgeren i næste nummer) skal vi se lidt på CA, der har 21 korte og meget præcist formulerede læreartikler efterfulgt af otte længere artikler om den kirkelige praksis. Det bliver kun til nogle få smagsprøver.²

Men inden det: ganske lidt om den historiske baggrund.

Den augsburgske Bekendelse

Bekendelsen blev skrevet i forbindelse med et stort rigsmøde, kejseren indkaldte til i 1530 i den sydtyske by Augsburg. Hensigten med mødet var at skabe enhed i riget, efter at flere og flere fyrstendømmer og byer i kejserriget havde tilsluttet sig Luthers oprør mod den måde, kirken havde udviklet sig på under pavedømmet.

Bekendelsens artikler er resultatet af, hvad vi i dag ville kalde for et kommissionsarbejde over næsten et år, med Luther som en af deltagerne, men med Luthers ven og kollega, Phillipp Melanchthon, som den hovedansvarlige. Artiklernes hensigt er, så kort og tilstrækkeligt som muligt, at forklare, hvad de evangeliske kristne står for, og hvorfor de har ændret på nogle af de nedarvede kirkeskikke (som måden at fejre nadver på, afskaffelsen af præsters cølibat osv.). Den 25. juni 1530 blev de læst højt for kejseren og alle deltagerne ved rigsmødet. ➤

Bekendelsens grundlag; Vi er fanget ind af en syndighed, som gælder alle mennesker fra fødselen, og som går tilbage til det allerførste menneskes fald.

CA blev på den måde virkelig aflagt som en bekendelse, og har bl.a. af den grund lige siden haft en særlig status blandt de luther-ske bekendelsesskrifter.

Synden

Retfærdiggørelsen af tro er som sagt reformationens afgørende anliggende. Det var der, det begyndte for Luther selv, da han som munk søgte efter en nådig Gud. Det fandt han ikke mindst ved hjælp af det, Paulus skrev om retfærdiggørelse af tro i Romerbrevet. I CA unfolds dette fra starten af bekendelsen, både i artikel 2 om synden, artikel 3 om Jesus, artikel 4 om retfærdiggørelsen af tro, artikel 5 om midlerne til at få del i denne tro, og artikel 6 om de gode gerninger.

Artikel 2 siger om arvesynden:

“Ligeledes lærer de, at siden Adams fald fødtes alle mennesker, der er forplantet på naturlig måde, med synd, det vil sige: uden guds frygt, uden tillid til Gud og med begær, [og de lærer] at denne arvede sygdom eller last virkelig er synd, der også nu fordømmer dem, der ikke genfødes ved dåb og Helligånd, og pådrager dem evig død. ...”

Her siger bekendelsen i få sætninger noget om menneskets situation, sådan som det af naturen er. For at forstå den måde, Gud griber ind i denne verden og frelser os mennesker på, er det afgørende at forstå, hvordan det i Bibelens lys står til med os mennesker. Og her siger bekendelsen altså, at vi er fanget ind af en syndighed, som gælder alle mennesker fra fødselen, og som går tilbage til det allerførste menneskes fald.

Mange har reageret på tanken om en *arvet* synd som urimelig. Både fordi det strider mod det optimistiske billede af mennesket og dets muligheder, der har behersket den vestlige verden lige siden oplysningstiden, og fordi det virker urimeligt, at vi skulle bøde for noget, en anden har gjort.

Men læg mærke til, hvordan artiklen beskriver arvesynden: “Uden guds frygt, uden tillid til Gud og med begær”. Det handler hverken om noget, en anden har gjort, eller om, at vi alle går og gør en hel masse syndige gerninger. Det handler om en virkelighed i dybet af vores hjerter.

Først og fremmest handler det om forholdet til Gud. At vi har mistet det grundlæggende forhold til Gud, som han skabte os til, nemlig at sætte ham over alle ting og bøje os for og stole på ham. I stedet er vi selv blevet til omdrejningspunktet for vores liv.

Det er det, der ligger i ordet *begær*.

Her er menneskets egentlige problem. Det er ikke bare en svaghed, som kan blive *anledning* til synd, nemlig når det fører til syndige handlinger (sådan som Luthers katolske modstandere mente). Vi er kommet bort fra Gud. Og det gennemsyrrer os, selv når vi gør vores bedste for at leve efter hans vilje.

Retfærdiggørelsen

Det siger sig selv, at vi ikke selv kan ændre den tilstand. Her må Gud selv gribe ind, hvis vi skal have en chance.

Og det er så det, vi hører om i de næste artikler. Først artikel 3 om Jesus, der blev menneske, og som døde og opstod for os. Og så den centrale artikel 4 om troen som adgang til frelsen:

“Ligeledes lærer de, at mennesker ikke kan retfærdiggøres over for Gud ved egne kræfter, fortjenester eller gerninger, men at de retfærdiggøres af nåde for Kristi skyld ved troen, når de tror, at de tages til nåde, og at synderne tilgives for Kristi skyld, han som ved sin død har gjort fyldest for vores synder. Denne tro anser Gud for retfærdighed over for sig”.

HORISONT

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Tro og tvivl

For nylig så jeg en film, der foregik i 1700-tallet – oplysningstiden. Der er en af replikkerne fra denne film, som jeg ikke kan glemme. I scenen er et sygt barn blevet behandlet af en læge med nye og mere tidsvarende ideer om medicin, end man hidtil har haft. Barnet er nu i bedring og en af de pårørende udbryder i taknemmelighed: "Tak Gud", hvortil lægen svarer: "Gud har intet med det her at gøre!"

Det ligger mellem linjerne, at vi mennesker nu er blevet for oplyste til at tro på eksistensen af en Gud, vi ikke kan se eller føre bevis for. Derfor er der ingen grund til at give ham æren for de fremskridt, som menneskeheden selv har frembragt. Denne holdning er stadig meget udbredt i det 21. århundrede, hvor den viden, vi kan erhverve via naturvidenskaben, er blevet det eneste "sikre" i tilværelsen for mange mennesker.

Videnskabelige landvindinger har i sandhed gjort livet lettere for os alle, og oplysningstiden har bidraget til det demokrati,

vi i dag værdsætter så højt. Derfor er der ingen grund til at sætte naturvidenskab og kristendom op som hinandens modsætninger. Men naturvidenskabens fremmarch bragte en gudsforagt med sig, som præger vores samfund i højere og højere grad.

Jeg kender også tanken fra mig selv. Nemlig den nagende tvivl, som ind i mellem kommer krybende, når jeg møder modstand og skepsis over for kristendommen. Samme tvivl kan omklamre mig, når jeg må erkende, at kristne mennesker (inklusive mig selv) kan være så ubarmhjertige og hårde mod hinanden, at det næsten ikke er til at tro, at de virkelig selv har modtaget barmhjertighed og tilgivelse fra vores Himelske Far.

Findes Gud virkelig – eller er han bare en konstruktion i vores eget hoved? Det er et spørgsmål, vi ikke kan smygge os udenom – hvis vi ellers kommer ud og møder "almindelige" mennesker der, hvor de er. Det er også et spørgsmål, alle unge mennesker skal forholde sig til, når de skal gennem det danske uddannelsessystem.

Derfor skal vi ikke forsøge at tie tvivlen ihjel eller komme med letkøbte løsninger. Tværtimod har vi brug for at erkende vores egen tvivl og usikkerhed, tale med hinanden om det, og ikke mindst sige: "Herre, jeg tror – hjælp min vantrø!"

For mit eget vedkommende er det eneste middel mod tvivl og vantrø at vende mig til ham, som jeg tvivler på – hvor absurd det end kan forekomme. Der er nemlig ingen menneskeligt frembragte beviser, der nogensinde vil være gode nok til at overbevise os om Guds eksistens. Det kan kun Helligånden gøre. Den eneste, der kan holde troen i live, er dens ophav og fuldender – Jesus Kristus. Til gengæld har han lovet ikke at støde os bort, selv når vi kommer til ham med en blanding af tro og tvivl.

LM

Et godt råd; Arbejd for at etablere gode relationer med folk i andre generationer.

Generationskonflikt?

Kan nogle konflikter i kristne miljøer skyldes forskellige årstal på fødselsattesten? Det mener den bredt respekterede professor i Ny Testamente D. A. Carson. I en lederartikel i tidsskriftet *Themelios* (36.2/2011) kommer han derfor med fire gode råd til et forbedret samarbejde mellem unge og ældre kristne.

Som udgangspunkt fortæller Carson om en episode, som han oplevede i et unavngivet vestligt land, hvor ældre og unge kristne var samlet til et møde. De ældre havde i deres unge dage kæmpet en stædig kamp imod liberalteologiens indtog i menighederne. Mange af dem havde levet barske liv inden deres omvendelse og forsøgte nu at beskytte deres menigheder mod alkoholmisbrug og udsvævende livsstil. Man holdt sig til ældre salmer og gudstjenesteformer, men menighederne så ud til blot at blive ældre i takt med deres aldrende præster.

De unge kristne gik afslappet rundt i jeans, foretrak "lovsangs"-musikken og interesserede sig for evangelisation. Nogle af dem havde succes med at starte smågrupper og åndelige fællesskaber i lokale barer og caféer.

De unge kristne syntes, de ældre var for-

stokkede, alt for defensive og dårlige til at kommunikere med de unge på en ikke-nedladende måde. De beherskede ikke redskaberne i den nye digitale verden (på nær e-mail, som allerede er ved at være en forældet måde at tale med hinanden på). Den ældre gruppe ved mødet så til gengæld de unge som pågående og respektløse, meget energiske men ikke særligt vise. Desuden var de alt for optagede af, hvad der var "in" i tiden og satte mindre pris på gennemtænkt teologi.

I store træk havde begge grupper fra episoden ret, fortæller Carson, og giver så fire gode råd til et bedre forhold mellem generationerne:

1. Lyt til kritik uden at gå i forsvarsposition. Det er let at afvise kritik som fjendtlig eller unuanceret, men uanset om den præsenteres nedladende eller respektløst, er det vigtigt at lytte efter, om der faktisk er noget om snakken.
2. Vær klar til at undersøge, hvorvidt traditionen overtrumfer skriften. Er der noget ved vores møder og gudstjenester, som ikke har mandat i skriften, men som fungerer som en barriere for evangeliets udbredelse? Den store og højt placerede talerstol blev eksempelvis indført, fortæller Carson, fordi man

ønskede at markere, at Guds ord er det centrale. Den gode intention til trods, kan talerstolen i dag være en barriere, fordi folk bogstaveligt talt føler sig talt ned til. Men hvor meget vinder man ved på den anden side at erstatte talerstolen med en "scene", der af mange associeres med underholdningsbranchen?

3. Fokuser mest på de vigtigste ting, det vil sige evangeliet. Uanset andres fejltagelser og mangler må vi glæde os, når evangeliet om Kristus trods alt prædikes. Når hans død og opstandelse forkyndes og giver mennesker et nyt forhold til Gud.
4. Arbejd for at etablere gode relationer med folk i andre generationer. Det skal gøres på mange måder, mener Carson. Blandt andet ved, at de unge offentligt takker og beder for den ældre generation. Ligeledes kan de ældre opmuntre den kommende generation ved offentligt at nævne dem i deres bønner. Desuden handler det om at være sammen i for eksempel måltidsfællesskab, bedemøder og fælles diskussioner.

FOR TROEN

MIG ELLER GUD

AF ASBJØRN KVALBEIN

Har du siddet på en café og betragtet menneskemængden ude på gaden? Du sidder i et dunkelt lys indenfor. De, der haster forbi, er ude i dagslyset. Vinduerne virker da som et spejl.

De, som er i bevægelse udenfor, ser pludselig spejlbilledet af sig selv. De bremses op og interesserer sig ikke for at få øje på noget i caféen. De ser i stedet en slags spejlansigt. Det er ofte en mærkelig situation. De gør nogle grimasser, øjnene farer op og ned på dem selv. De spidser munden på mærkelige måder, vrider let på hovedet og retter lidt på blusen. Mænd og kvinder optræder forskelligt. Når du engang er i det humør, kan du foretage et studium. Et spejlansigt virker ganske komisk på andre

mennesker. Det mærkeligste er, at de glemmer, at de bliver set på indefra; de glori bare på sig selv.

Der er noget at lære af dette. Gud er så enorm stor, at det er umuligt for vores begrænsede tanker at forstå ham. Han er grænseløs i sin storhed. Alligevel kan vi lære ham at kende på en sand måde. Det er muligt, fordi Gud har åbenbaret sandhederne om sig selv. Det er naturligvis dybe egenskaber; hans storhed er ufattelig. Men Gud har trods alt åbenbaret sig i sit ord i en sandhedsform, som vi kan begribe.

Vi er for selvoptagede

Problemet er ikke, at Gud er for stor, eller at vi ikke kan gribe den åbenbarede sandhed. Problemet er, at vi er for selvoptagede. Vi viser vores spejlansigt. Det er næsten umu-

ligt for os at se sådan, at vi ikke bare ser os selv, men den, vi egentlig burde se.

De fleste mennesker har et billede af Gud, sådan som de ønsker at se ham: et spejlbillede af sig selv. De holder af at tænke på en gud, som tjener deres egne ønsker og behov.

Jeg har læst om forskere, der karakteriserer den moderne gudstro som "moralistisk, terapeutisk deisme". Det blev en lidt stor portion ord, så lad mig dele udtrykket op:

Moralistisk betyder: Lev et moralsk liv, gør godt mod andre, hold dig fra det, som er grimt, så sender Gud dig til et bedre sted, når du dør. Slå ikke andre ihjel, stjæl ikke fra gamle damer og små børn. Der kræves ikke særlig meget mere.

Terapeutisk betyder: Den vigtigste grund til, at Gud findes, er, at han skal gøre mig lykkelig og give mig indre fred. Han er en

Kvalitetsforskel; Gud er ikke bare en bedre version af dig og mig. Han eksisterer på en uendelig bedre, stærkere og mere fuldkommen måde. Forskellen er større end mellem solen og et stearinlys, større end mellem et hav og en regndråbe. Gud er hellig.

vidunderlig terapi-gud, en praktisk selvhjælps-gud.

Deisme betyder: Gud findes, men han er fjern og engagerer sig kun lidt. Han blander sig ikke i for meget. Han forstyrrer ikke mine planer eller foreskriver mig, hvad jeg skal gøre.

Dermed bliver Gud en blanding af en ophøjet kammertjener og en kosmisk støt-tekontakt. Han er altid tilgængelig på telefonen, han tager sig af problemer, som opstår, han hjælper mig til at have det bedre med mig selv, men blander sig ikke i det, jeg vil have for mig selv.

Jeg har læst om en 17-årig pige, som sagde: "Gud er hos mig hele tiden, han sørger for at tilgive mig og sådan, og han er der for at vise mig vejen. Han er en, som jeg kan tale med, og han kan hjælpe mig gennem mine problemer. Men naturligvis taler han ikke tilbage til mig".

Problemet er, at vi har så store tanker om os selv og så små tanker om Gud. Vi ser ikke det store eller den allerstørste, fordi vi kun har et spejlansigt og nyder os selv.

Gud er helt anderledes end mig

Vi indrømmer, at vi er svage, utilstrække-

lige, kejtede og specielle. Spørgsmålet er da, om vi evner at se, at Gud er helt anderledes? I Bibelen lærer jeg en Gud at kende, som er helt forskellig fra mig selv.

Jeg er skabt. *Gud er skaberen*. Jeg er formet. Gud har formet alle ting. "I begyndelsen skabte Gud Himlen og jorden" (1 Mos 1,1).

Jeg har en begyndelse, blev undfanget for mange år siden. Før den tid var jeg ikke til. Men *Gud er evig*. "Før bjergene fødtes, før jorden og verden blev til, fra evighed til evighed er du, Gud" (Sl 90,2).

Jeg er afhængig. Jeg har brug for luft at trække vejret i, vand at drikke og mad at spise. *Gud er uafhængig*, han eksisterer i sig selv. Han er ikke afhængig af noget uden for sig selv. "Gud... bor ikke i templer bygget af hænder. Heller ikke lader Gud sig tjene af menneskehænder, som om han trængte til noget. Det er ham, der giver alle liv og ånde og alle ting" (ApG 17,24f).

Jeg er bundet af sted og rum. Jeg kan kun være et sted ad gangen. *Gud er allestedsnærværende*. Han er altid til stede. "Er jeg kun Gud her på stedet? siger Herren, er jeg ikke også Gud langt borte? Hvem kan skjule sig på steder, hvor jeg ikke kan få øje på ham? siger Herren. Er det ikke mig, der

fylder både himmel og jord? siger Herren" (Jer 23,23f).

Jeg har begrænsede kræfter. Der er grænser for, hvor højt jeg kan hoppe, eller hvor hurtigt jeg kan løbe. Men *Gud er almægtig*. "Intet er umuligt for dig!" (Jer 32,17). "Nu ved jeg, at du formår alt, intet, du har besluttet, er umuligt for dig" (Job 42,2).

Jeg er begrænset i kundskab. Jeg kan kun vide om det, jeg ser, læser eller hører fra andre. *Gud er alvidende*. "Ingen skabning kan være usynlig for ham, alt ligger blottet og åbent for hans øjne, og ham står vi til regnskab for" (Hebr 4,13).

Gud er ikke bare en bedre version af dig og mig. Gud eksisterer på en uendelig bedre, stærkere og mere fuldkommen måde. Forskellen er større end mellem solen og et stearinlys, større end mellem et hav og en regndråbe. Det er en kvalitetsforskel. Det kan udtrykkes i ét ord: Gud er *hellig*. Han er anderledes i forhold til skaberværket, når det gælder fuldkommenhed og magt. Han bryder alle begrænsninger. Han er på en måde totalt fremmed i forhold til os. Foran Guds trone sagde englens: "Hellig, hellig, hellig er Hærskarers Herre, hele jorden er fuld af hans herlighed!" (Es 6,3).

De fleste mennesker har et billede af Gud, sådan som de ønsker at se ham: et spejlbillede af sig selv. De holder af at tænke på en gud, som tjener deres egne ønsker og behov.

FOTO: SXC.HU / ROBIN GOOSSENS

Gode nyheder

Det, at Gud er så anderledes, at han næsten er fremmed over for os, er i Bibelens verden gode nyheder. For denne anderledeshed er præget af det gode. "For jeres planer er ikke mine planer, og jeres veje er ikke mine veje, siger Herren; for så højt som himlen er over jorden, er mine veje højt over jeres veje og mine planer over jeres planer" (Es 55,8f). Disse højere planer er i Bibelen knyttet til

Guds *nåde*.

Et af de klare og stærke bibelord, som understreger det, finder vi i Romerbrevet 5,8: "Gud viser sin kærlighed til os, ved at Kristus døde for os, mens vi endnu var syndere".

Du kan gå hen til et fremmed menneske og sige: "Ved du, at Gud holder af dig?" Så kan du få et svar, som lyder: "Ja, naturligvis gør han det! Hvad andet skulle han beskæf-

tige sig med?"

Men Guds kærlighed er ikke bare en tom formel. Den begriber vi ikke noget af, hvis vi ikke har opfattet noget om Guds storhed og hellighed. Når vi skælver over for det, at Gud er hellig, kan det ske, at vi spørger, som der står i salmen: "... hvad er da et menneske, at du husker på det, et menneskebarn, at du tager dig af det?" (Sl 8,5).

Asbjørn Kvalbein, f. 1944

Cand.theol. og Master of arts in Communications
Forkynder i Norea Norge og Norsk Luthersk Misjonssamband
Tidl. redaktør af Utsyn og forlagschef i Lunde Forlag

Gud står i centrum

Når vi sætter os ind i, hvordan Gud er, bør det føre til, at vi tænker større om Guds kærlighed. For da indser vi, at vi ikke står i centrum af universet. *Gud* står i centrum. Det handler ikke om mig. Gud står i midtpunktet i sin egen, evige herlighed.

I dag taler vi meget om rettigheder og om at stille krav. Men kan vi begynde et andet sted? Har Gud rettigheder? Kan Gud stille krav? Er det et problem med alle mine krav og rettigheder, planer og indfald, som står i direkte modsætning til min skabers planer?

Mange mennesker, som vil tale om religiøse spørgsmål, begynder med dette: Hvorfor er der lidelse i verden? Hvorfor har jeg det ikke godt?

Men har vi lært noget om Gud, så spørger vi snarere: Hvorfor kan en synder som mig overhovedet opleve nogen godhed? Hvordan kan en hellig og retfærdig Gud bære over med onde mennesker? Hvorfor visker han os ikke bare ud som en kridttegning på en tavle? Det er den store gåde.

Hellig og kærlig på én gang

Hvordan kan han være god og tilgive syndere?

Hvis det engang lykkes for politiet at afsløre en terrorist, før han når at sprænge

den hellige operabygning i Oslo i luften, så ville det være helt sygt, hvis vi blot gav ham blomster, en hyggelig ferie og en varm klapsalve for et godt forsøg. Nej, retfærdigheden kræver straf.

Hvis Gud bare tålte hele verdens oprør uden at mukke, ville han så ikke have været mindre end fuldkommen? Dette dilemma har Gud selv løst. På korset viste Gud både sin vrede, sin retfærdighed og sin kærlighed. En retfærdig straf for onskaben ramte ham selv, det vil sige hans egen dyrebare søn, Jesus Kristus. Sådan kunne Guds hellighed og ære holdes oppe, og kærligheden bliver udøst over os.

Elsker vi korset alene for det, som det gør for os? Nej, vi skal takke for det, som det gør for Guds ære. Så kan Gud selv skabe en vidunderlig enhed af alt det komplekse, sådan som han formidler det gennem profeten Esajas: "For dette siger den højt op-højede, som troner for evigt, og hvis navn er Hellig: Jeg bor i det høje og hellige og hos den, der er knust, hvis ånd er nedbøjet, for at oplive den nedbøjede ånd og oplive det knuste hjerte" (Es 57,15).

Højt deroppe og dybt hernede

Den Gud, som bor i evigheden, og som er hellig og anderledes, ja, helt adskilt og helt

forskellig fra os, han er den Gud, som kommer nær til mænd og kvinder, der angrer og ydmyger sig over for ham. Jesus bliver gennem Bibelen kaldt Immanuel: *Gud med os*. Gennem Jesus kom Gud nær til de mest hjælpeløse.

Vi må ikke fjerne det guddommelige ved Gud i vores måde at tænke på. De fleste er ikke bange for Gud, de har ingen ærefrygt for ham. Gud bliver en kammerat, en himmelsk tjener. Han er familier og selvfølgelig. Vi har behov for at vende om i vores syn på Gud.

Mød Gud i Det gamle testamente – den hellige, den strenge, men også den trofaste og tålmodige. Lad dig bevæge af billedet af Jesus. Begynd med Herren, ikke med dig selv. Læg dit spejl-ansigt bort og bed Gud give dig en åbenbaring af sit væsen – højt deroppe i evigheden og dybt hernede hos dig.

Artiklen, der er inspireret af Joshua Harris, er hentet med tilladelse fra www.norea.no og oversat af Kristian Søndergaard Larsen.

FORKYNDELSEN OM JESU GENKOMST

AF JENS OLE CHRISTENSEN

Når jeg skal prædike over en bibeltekst, der handler om Jesu genkomst, kommer jeg til at tænke på en sætning, professor Carl Fr. Wisløff sagde for mange år siden i et foredrag på Dansk Bibel-institut: ”De bibelske tekster om Jesu genkomst har altid en vinkel”.

Det vil sige: Der er altid noget, Gud vil med vores liv *i dag*, når han taler om den genkomst, som vil ske en eller anden dag ude i fremtiden.

Og hver gang har jeg følt mig bekræftet i sætningens bæredygtighed. Så hvis jeg får fat i den vinkel, der er i den aktuelle tekst, går jeg ikke helt galt i byen.

Vinklerne

Lad mig give nogle eksempler på bibelske vinkler på genkomsten. Jeg har næppe fået det hele med, men forhåbentlig de vigtigste, og læseren kan selv gå på opdagelse for resten:

Håb

Det er det store hovedtema. Alle tænksomme mennesker ved, at verden går under en dag. Senest når solens lagre af brint er brugt op, er det slut med liv på kloden. Den kristne kirke ved, at det ikke bliver opløsning, men kontrolleret afvikling, fordi Gud vil skabe en ny og bedre verden. Derfor kan Jesus tale om ”verdens genfødelse” (Matt 19,28) og Johannes om ”en ny himmel og en ny jord” (Åb 21,1ff).

En særlig – og vigtig – variant af dette er,

at genkomsten er et trøsteord til kristne mennesker, der sørger efter et dødsfald (fx 1 Thess 4,13-18). Der kommer en dag, hvor vi skal mødes med Jesus og alle dem, der tilhører ham.

Dette perspektiv vejer så tungt, at hvis vi ikke prædiker håb, så prædiker vi ikke genkomst.

Mission

Den kristne kirkes mission tager et af sine afsæt i forventningen om Jesu genkomst. Jesus kommer først igen, når evangeliet er forkyndt for alle folkeslag (Matt 24,14). Målsætningen er, at der er vundet et nyt Guds folk, som for altid kan lovprise den treenige Gud (Åb 7,9ff).

Hermed kastes der også et tankevækkende lys over spørgsmålet om, hvorfor Jesus

Om Jesu genkomst; Det gådefulde holder vores forventning i live.

ikke er kommet igen endnu. Det skyldes, at kirkens mission endnu ikke er afsluttet, og muligheden for at redde endnu flere fra evig fortabelse til evigt liv ikke er udtømt (2 Pet 3,9).

Dermed er der en spænding i det bibelske budskab om tidspunktet for genkomsten. Der er to perspektiver, som holder hinanden i skak:

Det ene er, at tidspunktet for genkomsten er en hemmelighed, som kun Faderen – ikke engang Sønnen – kender (Matt 24,32-44). Det andet er missionsperspektivet: Den kristne menighed har større indflydelse på verdenshistoriens afslutning end nogen anden instans på denne jord. Jesus kommer tilbage, når Faderen ser, at kirken har afsluttet sin opgave på jorden.

På den ene side går alt efter Guds urokkelige plan. På den anden side er historien en samtale mellem Gud og hans folk, og Gud må undertiden ud på nogle lange omveje med sit folk.

Denne dobbelthed er formodentlig grunden til, at vi både kan finde tekster, som understreger, at vi vil blive overraskede over genkomsten, og at vi ikke vil blive overraskede (1 Thess 5,1-11 er et eksempel på det sidste). Det er, som om genkomsten skal blive en længe ventet overraskelse.

Kald til omvendelse

Jesus kalder til omvendelse, fordi himmeriget er kommet nær (Fx Matt 4,17). Der er helt klart en nu-dimension i det udtryk fra Jesus: når han er her på jorden, er himmeriget nær. Men der er også en tydelig fremtidsdimension. Og det er formodentlig den dimension, de første lyttere til Jesu ord har hæftet sig ved.

Jesus understreger tydeligt, at verden skal dømmes ved hans genkomst, og vores forhold til hans person og ord skal afgøre vores fremtidige skæbne (Matt 25,31ff).

I øvrigt er Paulus' tale på Areopagos et interessant eksempel på *genkomsten* som tema i omvendelsesforkyndelsen: "... for han har fastsat en dag, da han vil holde dom over hele verden ..." (ApG 17,31). Paulus taler faktisk her til mennesker uden bibelkundskab i bagagen – og vælger alligevel at tematisere en så vanskelig tanke.

Når en del traditionel vækkelsesforkyndelse har taget afsæt i genkomsten som et kald til opgør med synd og vantrø, er den altså på sikker bibelsk grund. Om det undertiden er praktiseret på en måde, så det har været usundt angstprovokerende, er en anden sag. Men nutidig evangeliserende forkyndelse må vove disse temaer, hvis den skal være bibelsk.

Formaning til helligt liv

I luthersk teologi er det traditionelt blevet betonet, at grundtanken i helliggørelsen er: "bliv det, du er". Vi er allerede hellige på grund af det, Jesu gjorde for os, og nu kaldes vi til at leve helligt.

Det er uden tvivl en bibelsk hovedtanke. Men i lyset af genkomsten får vi også øje på et andet perspektiv: "Bliv det, du skal blive ...". Engang skal du leve rensat og ny i Guds fuldkomne verden, så begynd på det i dag. Lev, så du er parat til at møde ham nu! Det er fx grundtanken i Romerbrevet 13,11ff og Andet Petersbrev 3, 11-15.

Kald til at spejle efter tegnene

Det er et tydeligt tema både i Jesu tale om sin genkomst (Mark 13 m.fl.) og i Johannes' Åbenbaring. Begge steder tales der tydeligt om tegn i naturen og i samfundslivet – som tegn på genkomsten. Eller rettere: Naturkatastrofer, hungersnød, krige, frafald mv. er tegn på, at denne verden er dødsmærket. De er til stede i hele den syndemærkede verdens historie.

Jesus advarer faktisk imod at overfortolke dem, når han siger, at de kun er veernes begyndelse (Mark 13,8). Men som jeg forstår især Åbenbaringsbogen, skal tegnene intensiveres frem mod slutningen af ver- ➤

Spejd efter tegnene; Læs hjemmesider, tjek tekst-tv og se nyhedsudsendelser med Bibelen åben!

denshistorien: I kapitel 6 (seglene) rammer genkomsttegnene en fjerdedel af jorden og havet, i kapitel 8-9 (basunerne) er det en tredjedel, og i kapitel 16 (skålene med vrede) rammes det hele.

Dermed udfordrer den bibelske tale om tegnene til en særlig hellig mediebrug: Læs hjemmesider, tjek tekst-tv og se nyhedsudsendelser med Bibelen åben!

I begyndelsen af 2011 skulle jeg i Helsingør LM prædike over Jesu tale om genkomsten. Nogen husker, at begyndelsen af året var præget af naturkatastrofe og atomulykke i Japan, intensiveret økonomisk verdenskrise og blodige oprør i flere mellemøstlige stater.

Det var jo fristende at sige: "Se, han kommer lige om lidt. Det ser vi af alt det, som sker ...".

Men det var også nærliggende at gøre opmærksom på, at der gang på gang i verdenshistorien har været perioder, hvor ulykker har været lige så intense. Og Jesus siger jo, at det kun er veernes begyndelse.

Min løsning var at sige: Det, vi ser for vores øjne lige nu, ligner påfaldende Jesu ord. Om det bliver denne gang eller senere, ved vi ikke. Men ved en eller anden lejlighed vil et sådant sammenfald af begivenheder være det, der indvarsler slutopgøret.

For øvrigt kender vi den samme dobbeltheden fra vores fysiske liv. Stort set alle sygdomme kan ramme os hele livet. Men det er påfaldende, hvor meget de sygdomme, vi kan få hele vejen igennem, falder tættere, når vi bliver +60, +70 og +80. Og de sidste måneder af et menneskes liv, kan de undertiden falde med en pinefuld tæthed. De vidner om at noget er ved at ske.

Som sagt er læseren velkommen til selv at gå på opdagelse og finde andre bibelske vinkler på genkomsten. Generelt er jeg overbevist om, at hvis vi kan opøve evnen til at aflytte bibelteksternes særlige vinkel og finde den ekstra streg, netop denne bibeltekst vil tilføje det bibelske billede af Faderen, Sønnen og Helligånden, så vil vi få god hjælp til både at være centrale og variere i vores forkyndelse. Og for øvrigt til at være jordnære og praktiske.

Køreplan?

Jeg mener også, at dette vinkel-perspektiv på genkomsten befrier os fra et ensidigt nysgerrigt perspektiv. Altså et perspektiv, hvor vores eneste interesse er en diskussion om tegnene, rækkefølgen, tidspunktet, tusindårsriget mv.

Vi har lov til at være nysgerrige, og der er ingen tvivl om, at denne nysgerrighed er

med til at holde os vågne og parate. Men: Vinkel-perspektivet tvinger os til at spørge, hvilke konsekvenser genkomsten får for os. Nu!

En ganske bestemt bibeltekst har for mig været en hjælp til på én gang at være sundt nysgerrig og alligevel afslappet i diskussionerne om tegn, rækkefølge mv., nemlig Første Petersbrev 1,10-12:

"Det var denne frelse, profeterne granskede efter og grundede over, når de profeterede om den nåde, som I skulle få; de grundede nemlig over, hvornår og hvordan den tid ville komme, som Kristi ånd i dem pegede på, når den forud vidnede om Kristi lidelser og den herlighed, der skulle følge".

Peter omtaler GT's profeter, men peger samtidig på et grundtræk i det profetiske ord: Det ord er større end profeterne selv. Derfor forstår de ikke selv deres eget ord i alle detaljer. De spekulerer selv over, "hvornår" og "hvordan" det bliver.

Man kan jo se Esajas for sig, efter at han har givet profetien i Esajas' Bog 53. Mon ikke profeten har spekuleret på, hvordan det både kan være en mand så grim og væmmelig, at alle vender sig fra ham, en taber der skal lide og samtidig en rigmand, der skal dele sit bytte med mange.

Man skulle frem til den virkelige påske for

Jens Ole Christensen, f. 1956

Cand.theol. 1984

Generalsekretær i LM

Tidl. rektor på Dansk Bibel-Institut og
forstander på KFS' ledertræningscenter

at se løsningen: langfredag og påskemorgen. Ja, måske skal man i virkeligheden helt frem til genkomsten for at få det fulde billede af rigmanden.

På samme måde er der noget gådefuldt over de profetiske ord, vi forvalter: Bliver genkomsten en eller flere begivenheder? Altså først en bortrykkelse og så en synlig genkomst? Bliver der et tusindårsrige? Før eller efter genkomsten? Hvordan skal ordene om Antikrist forstås? Læseren kan selv fortsætte med de mange spørgsmål, som bibeltro læsere kan være i tvivl om og blive uenige om.

To gæt på det gådefulde

Formodentlig skal vi frem til opfyldelsen, før vi ser det klart. Hvorfor har det profetiske ord denne gådefulde karakter? Jeg vil forsøge mig med to gæt.

For det første: Det gådefulde holder vores forventning i live. Vi er som børn på vej mod juleaften. Vi ved, der skal ske noget spæn-

dende og dejligt. Men vi ved ikke det hele. Helligvis, for hvis vi gjorde, så mister det sin fortryllelse. Det ved enhver dreng, der har prøvet at finde forældrenes gave under dobbeltsengen.

Dermed bliver det gådefulde en besværlig velsignelse, der gavner vores trosliv i dag.

For det andet: Verdenshistoriens afslutning bliver også Guds endelige sejr over sine fjender. Djævelen, verdensmagterne og døden skal endelig miste de sidste rester af sin magt. Hvis man skal besejre en fjende, så skal fjenden ikke kende taktikken. Det er "side 1" i al krigskunst. Derfor er Gud ude på at lægge røgslør over – i hvert fald nogle af – sine hensigter.

Dette andet gætteri er ikke taget ud af den blå luft. For det var præcis, hvad han gjorde langfredag. Fra syndefaldets dag har Guds fjender vidst, at Gud ville tage revanche en dag. Det fremgik tydeligt af løftet til Eva (1 Mos 3,15). Men hvordan Guds modangreb på slangen ville se ud, har ikke stået

Djævelen og hans håndlangere klart. Hvis de havde gennemskuet Guds taktik, havde de aldrig korsfæstet Jesus (1 Kor 2,8).

Langfredag blev djævelen lokket i et baghold. Det bliver han sikkert også på historiens sidste dag. Det forekommer mig at være noget af evangeliet i det profetiske ords gådefuldhed.

Venter vi ham nu?

Dermed er vi fremme ved et spørgsmål, som optog LM's stifter Christian Møller meget i hans bog *Når Kristus kommer* (seneste udgave: Dansk Luthersk Forlag 1977): Skal vi vente Jesus nu, eller skal vi vente på, at vi har set alle tegnene?

Mit svar er: Vi skal vente ham nu! For som profeterne ikke gennemskuede deres profetiske ord, således gør vi heller ikke. Og det har heller aldrig været meningen med det ord, at det skulle gennemskues.

Men det vil som sagt gøre meget andet i vores liv.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Diakoni – en udfordring

Kristentroen har ører og hænder. Den er ikke bare snak.

Hvad siger Bibelen og historien om tjenesten for andre?

Har vi glemt vores næste i dag – midt i alle de rigtige ord?

Hvordan er samspillet mellem mission og diakoni?

Lad dig inspirere til diakoni – og lad det ikke blive ved snakken!

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet

FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO

ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER

INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION